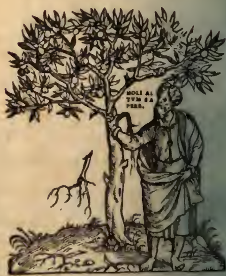
ספר דניאל

עם מנח המסורת אשר נדפס במחת רוברטו סטפנו יצו בשנת שש ועשרים
למלכות פרנקישקו מלך צרפת ה״ש שנת הגלה לפק
עם פירוש הכרח כלל

Daniel.

P A R I S I I S.
Ex officina Roberti Stephani, typographi Regii.
M. D. XL.

עֹשׂו עֹמִי

Cum priuilegio Regis

Bona externa = De iis vide cap. 2. 49. et cap. 5. 29 et 6. 2.

Amici et fautores = Fautores erant reges Nebucadnezar, Beltazar, Darius

Amici ἰσόψυχοι tres.

Mala externa = Quod captivus abductus cap. 1.
Quod in vitae periculo versatus cap. 2. et cap. 6.

De obitu seu morte Danielis

Effecta; maxime notanda sunt duo 1. interpretatio somniorum et visionum. 2. scriptio huius libri.

De Interpretatione

Quaestio 1 An hoc donum interpretationis fuerit habitus ~~[illegible]~~ acquisitus, aut infusus, aut partim acquisitus partim infusus

|| quaestio, An Daniel apud Chaldaeos tantum naturalem Magiam et astrologiam ac divinationem de iis, an v. etiam superstitiosam fuerit doctus.

De scriptione hujus libri

Autor

Danielem esse scriptorem hujus libri dubitandum non est, quia praeter titulum [illegible] hoc indicat Christus Matth. cap. 24. 15

1 Est tamen qui contendit esse scriptum ab aliquo qui vixerit tempore Antiochi Epiphanis, cum contenta in eo libro jam essent completa

Quod refutatur 1. quia 70 qui 100 annis ante Antiochum florverunt hunc librum transtulerint in linguam graecam.

2. Josephus lib. 11. antiquit. Judaic. tradit pontifici Alexandro M. hanc prophetiam Danielis ostendisse, quod erat 60 annis ante Antiochum Epiphanem

Porphyrius lib. 12 adversus Christianos. Rationes ejus refutatae sunt ab Apollinari, Methodio, Eusebio

Hebraei quidam, cum quibus facit Isidorus + lib. 6. Etymolog. putant hunc et Ezechielis et 12 prophetarum libros scriptos esse a viris synagogae magnae.

Scriptus est hic liber partim lingua Hebraica, partim Chaldaica ~~[illegible]~~ 9[illegible] à v. 4 cap. 2 usque caput 8. quae hic lingua post totis orientalibus diffusa, qua utitur et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] quando [illegible] nominatis [illegible] dicuntur Chaldaei, Medi, Persae, Assyrii, Chaldaeique [illegible] [illegible] populus ille quod domum propter [illegible], utitur Chaldaica lingua, [illegible] [illegible] positionibus [illegible] [illegible] cap. 13. 9

Caput I v. 1

Jerem. capit. 25. Ezechiel et prof. p. 223 sic reddit. Anno tertio [hebdomadis] regnantis Jojakimo regis Juda etc. supple: [illegible] [hebdomadis] quia, inquit, hic annus erat Jojakimi quintus, hebdomadis tertius currentis usque ad autumnum eandem ellipsin habet Jerem. 28.1.

Ut consideretur hic locus cum Jerem. 25.1 observant Vatabl. Junius Gualther. Deodat. [illegible] et annum primum Nebucadnezaris [redacted] incidisse in partem posteriorem anni tertii et priorem anni quarti regis Jojakim, adeo ut facta sit expugnatio Jerusalem inter annum tertium et quartum regni Jojakim

[Hebrew] filius erat Josias, et dicebatur etiam Eliakim 1 Chron. 3.15.
Filius a. huius Jojakim, est [Hebrew] qui et Jechonias
Fallitur ergo Rupertus in Daniel. 2 qui patrem cum filio confundit cum tamen patris nomen per [illegible] et filii per [illegible] scribatur
Erat a. constitutus rex a Pharao Necho rege Aegypti, quo debellato a Nebucadnezar, factus est Jojakim tributarius Nebucadnezar. Post tres annos cum rebellaret, ascendit denuo Nebucadnezar et Jojakim captivum abduxit, qui mortuus, insepultus abjectus est. Jerem. 22.19. Occidebat a. prophetam Uriam Jer. 26.23. Discidebat librum prophetae Jeremiae Jerem. 36.23. Idololatria se polluebat 2 Chron. 36.8 vide

נבוכד־נצר

* regno et gestis eius vide Sethum Calvisium A. M. 3321 et deinceps

Duo leguntur esse huius nominis, pater, qui *Nabopalassarus et filius, qui Nebucadnezar magnus dictus (de quo hic locus) Jun. Calvis. Bulling. Volan. Josephus etc.

[illegible] nominat [illegible] apud Lyranum. In dicit componi ex Nabo, [illegible]; et [illegible] caput, et Noor [illegible], quia infans a capite [illegible] sit [illegible], qui [illegible] bello, [illegible] conspicatus et adoratus, [illegible] infans quod [illegible] constat.

Fallitur Ziuler, qui Nebucadnezar putat esse nomen generale regum [illegible] Babel. Id hoc nusquam in Scriptura probatur, sed contrarium potius, quia filius huius Nebucadnezar vocatur Evilmerodach 2 Reg. 25.27 et huius filius Belsazar Dan. 5. v. 1

v. 2

[Hebrew] [illegible] vasa, [illegible] pluralis [illegible] ad pluralem proximum [illegible]; Et Jojakim hoc tempore non fuit abductus in Babel, sed regni sui an. 11. Hic ergo [illegible] scribit Nabucadnezar adversus Jerusalem,
[illegible]

I. adductio captivorum post ... [illegible]
partes huius capitis II. Educatio Daniel et sociorum ... v. 18.
III. Ministerium et promotio Daniele et sociorum.

בִּשְׁנַת שָׁלוֹשׁ לְמַלְכוּת יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ־יְהוּדָה כל סת׳ מל׳
בָּא נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל יְרוּשָׁלַםִ י׳ סת׳ ק׳ כסתו׳
וַיָּצַר עָלֶיהָ ׃ וַיִּתֵּן אֲדֹנָי בְּיָדוֹ אֶת־יְהוֹיָקִים
מֶלֶךְ־יְהוּדָה וּמִקְצָת כְּלֵי בֵית־הָאֱלֹהִים וַיְבִיאֵם ב׳
אֶרֶץ־שִׁנְעָר בֵּית אֱלֹהָיו וְאֶת־הַכֵּלִים הֵבִיא
בֵּית אוֹצַר אֱלֹהָיו ׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאַשְׁפְּנַז
רַב סָרִיסָיו לְהָבִיא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִזֶּרַע הַמְּלוּכָה
וּמִן־הַפַּרְתְּמִים ׃ יְלָדִים אֲשֶׁר אֵין־בָּהֶם
כָּל־מאוּם וְטוֹבֵי מַרְאֶה וּמַשְׂכִּילִים בְּכָל־חָכְמָה ב׳ סת׳ ק׳ ג׳ ומל׳
וְיֹדְעֵי דַעַת וּמְבִינֵי מַדָּע וַאֲשֶׁר כֹּחַ בָּהֶם לַעֲמֹד
בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ וּלְלַמְּדָם סֵפֶר וּלְשׁוֹן כַּשְׂדִּים ׃
וַיְמַן לָהֶם הַמֶּלֶךְ דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ מִפַּת־בַּג הַמֶּלֶךְ
וּמִיֵּין מִשְׁתָּיו וּלְגַדְּלָם שָׁנִים שָׁלוֹשׁ וּמִקְצָתָם
יַעַמְדוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ ׃ וַיְהִי בָהֶם מִבְּנֵי יְהוּדָה
דָּנִיֵּאל חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה ׃ וַיָּשֶׂם לָהֶם
שַׂר הַסָּרִיסִים שֵׁמוֹת וַיָּשֶׂם לְדָנִיֵּאל בֵּלְטְשַׁאצַּר
וְלַחֲנַנְיָה שַׁדְרַךְ וּלְמִישָׁאֵל מֵישַׁךְ וְלַעֲזַרְיָה עֲבֵד
נְגוֹ ׃ וַיָּשֶׂם דָּנִיֵּאל עַל־לִבּוֹ אֲשֶׁר לֹא־
יִתְגָּאַל בְּפַת־בַּג הַמֶּלֶךְ וּבְיֵין מִשְׁתָּיו וַיְבַקֵּשׁ מִשַּׂר
הַסָּרִיסִים אֲשֶׁר לֹא יִתְגָּאָל ׃ וַיִּתֵּן הָאֱלֹהִים ט׳

אֶת־דָּנִיֵּאל לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לִפְנֵי שַׂר
הַסָּרִיסִים׃ וַיֹּאמֶר שַׂר הַסָּרִיסִים לְדָנִיֵּאל
יָרֵא אֲנִי אֶת־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר מִנָּה אֶת־
מַאֲכַלְכֶם וְאֶת־מִשְׁתֵּיכֶם אֲשֶׁר לָמָּה יִרְאֶה אֶת־
פְּנֵיכֶם זֹעֲפִים מִן־הַיְלָדִים אֲשֶׁר כְּגִילְכֶם
וְחִיַּבְתֶּם אֶת־רֹאשִׁי לַמֶּלֶךְ׃
וַיֹּאמֶר דָּנִיֵּאל אֶל־הַמֶּלְצַר אֲשֶׁר מִנָּה שַׂר ב׳ וכמן
הַסָּרִיסִים עַל־דָּנִיֵּאל חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה׃
נַס־נָא אֶת־עֲבָדֶיךָ יָמִים עֲשָׂרָה וְיִתְּנוּ־לָנוּ מִן־
הַזֵּרֹעִים וְנֹאכְלָה וּמַיִם וְנִשְׁתֶּה׃ וְיֵרָאוּ לְפָנֶיךָ
מַרְאֵינוּ וּמַרְאֵה הַיְלָדִים הָאֹכְלִים אֵת פַּת־בַּג ז׳ מי
הַמֶּלֶךְ וְכַאֲשֶׁר תִּרְאֵה עֲשֵׂה עִם־עֲבָדֶיךָ׃ ל׳ מי
וַיִּשְׁמַע לָהֶם לַדָּבָר הַזֶּה וַיְנַסֵּם יָמִים עֲשָׂרָה׃
וּמִקְצָת יָמִים עֲשָׂרָה נִרְאָה מַרְאֵיהֶם טוֹב
וּבְרִיאֵי בָּשָׂר מִן־כָּל־הַיְלָדִים הָאֹכְלִים אֵת
פַּת־בַּג הַמֶּלֶךְ׃ וַיְהִי הַמֶּלְצַר
נֹשֵׂא אֶת־פַּת־בָּגָם וְיֵין מִשְׁתֵּיהֶם וְנֹתֵן לָהֶם
זֵרְעֹנִים׃ וְהַיְלָדִים הָאֵלֶּה אַרְבַּעְתָּם נָתַן
לָהֶם הָאֱלֹהִים מַדָּע וְהַשְׂכֵּל בְּכָל־סֵפֶר וְחָכְמָה
וְדָנִיֵּאל הֵבִין בְּכָל־חָזוֹן וַחֲלֹמוֹת׃ וּלְמִקְצָת

הימים

Choni fuit uxor Jojakim tribularius, alteram etiam captibus abduxit. Vide et tracta 2 Chron. 36. 6. 2 Reg. 24. 1.

ארץ — שנער

2 Chronic. 36. 7. dicuntur vasa deportata in Babel, sunt a. Babel et Sinear synonyma. sic Gen. 10. et 10. vide. Est a. Singar vel Sinear, pars infima Mesopotamiae continens Chaldaeam et Babyloniam: et hic aedificata fuit turris Gen. 11. 2 unde tota regio dicta Babylonia

בית-אלהין

Quia hic specialiter Dei aliquis designatur, potuit esse Bel, qui praecipuus Deus apud Chaldaeos, Jes. 46. 1. porro de Bel vid. Seldeni Syntagm.

v. 3. (אשפנז

Asphenas Chald: significat magistrum objurgantium. Clesias utitur voce Aspamitres i. magister sacerdotum

לסריסי Eunuchus ab εὐνὴ thalamus et ἔχω, quia erant praefecti cubiculi regis Apud Chald. Persas, Aegyptios habebant castratos cubicularios praecipue ad custodias concubinarum suarum. Hebr. סריסים à סרס detraxit, debellavit. Propter a. nomen hoc translatum ad praecipuos et intimos officiarios aulae. sic Potiphar, et Actor. 8.

1. Vide fallentur Josephus lib. 10. Antiq. c. 11 Origenes Homil. 4. in Ezechiel Hieronymus Dorothe. Epiphan. in Vita Daniel. qui hinc colligunt Danielem cum sociis fuisse castratum.

Cui repugnat, quod v. 4 dicitur: et a. defectus virilis, notabilis defectus in corpore hoc Levitic. 21. 20. Deinde talibus castrati sunt malo gratiosi etiam in facie, Lyranus — Vid. Sixtus

2. Non satis solide hinc colligitur† Danielem fuisse vere Eunuchum, ob perpetuam virginitatem. Probabilius contrarium colligeretur ex Ezechiel. 14. 20. — † a Dorotheo in Synopsi Epiphan. in vita Danielis, Dangr. lib 4 et sic alibi c. 25

מזרע המלוכה

Vocatur hoc Jesaia 39. 7.

הפרתמים occurrit hic et Esther 1. 3.

Amesius et Buxtorf. in libr. radic deducunt a פרת Euphrates, quasi significati potius principes et circa regiones Euphratis; sed hoc minime est propria significatione, et Judaea praesertim non conducit.

R Solomo. lingua persica vox significare quam שלטונים

Quidam deducunt à פרה fructificare, crescere.

Alii à פרח florere, quia nobiles plebeiis superiores, et contradictionis deducunt.

Mercerus. vox peregrinae vocis à Chaldaeis usurpatae fuisse credit, posse deduci à gr. πρῶτοι

b 4

ספר
Literas et doctrinas Chaldaeorum, de quo [illegible] 17.

Nomina mutantur 1. vel quia Chaldaei nomina Hebraeorum oderant. 2. vel quia memorias religionis vita et Dei [illegible] (quae in nominib. ipsorum) atq. ita omnis religionis et patriae memorias abolere putabant; atq. ita quasi trophaea deorum suorum (quorum nomina ipsis imposita) figere.

3. vel quia potestates suas in eos ostendere volebant sic Adam imposuit nomina; sic victores sub jugum redactis nomina imponebant Pharao Eliakim . . Nebucadnezar Matthania 2 Reg. Sic apud Romanos civitate donati mutabant nomina et servi manumissi.

De nomine Danielis Beltesazzar vid. in prolegomenis

חנניה gratia Dei

מישאל Qui est à Deo

עזריה Adjutus à Deo.

שדרך Inspiratio [illegible] quod nomen Chaldaei tribuebant soli.

מישך Ovis [illegible]: Dea erat apud Chaldaeos [illegible] Dea Syria [illegible]

עבדנגו Servus Nego, qui Deus erat Chaldaeorum [illegible]

v. 8.

Abstinebat Daniel 1. propter legem ceremonialem: quia poterant esse cibi qui in lege erant prohibiti Deut. 14. et Levitic. 11.

11. Propter moralem; quia tales ipsos cibos consecrabant suis idolis, et ceremonia unguebant ad hymnis deorum suorum; tum ne instrueretur talibus illecebris et deliciis et carnem curaret ad voluptates. tum ut lugeret et gemeret propter afflictionem populi, neque similis esset illis Esa. 22. 13.

v. 9

Vide affectum orationis Solomonis 1 Reg. 8. 50.

† Sabbata nos consecrabit contra Roman. 14. 2. 4

v. 12.

Daniel cum certum tempus nominat, id nos praescribit, quia pectus fidei magnitudinem et gehalitatem Dei promissionum Exod. 23. 15 habuit procul dubio peculiarem, nisi [illegible] revelationem.

v. 15.

Haec forma elegantia potuit esse partim naturalis partim supernaturalis. Naturalis, quia usui simplici cibo adsuefactio sanitati conducit, et firmam facit complexionem

v. 17.

Scientia acquisita partim erat naturalis partim supernaturalis.

Quod ad artes et scientias Chaldaeorum attinet vel licitae et Astronomia, Geometria, Magia Naturalis, etc.
vel superstitiosae, ut Necromantia, iudiciaria Astrologia, Oneirocritica, Magia superstitiosa etc.
Illas quin didicerit Daniel (ut et Moses apud Egyptios) dubium non est. Has nos attigisse credibile est, sed Dei providentia ut a contagio aliis regis, ita et istarum illarum praeservatum fuisse.

De somniis horum digressiones, vide
Psyllae de somniis, Peucerum de divinationibus, Loc. com. theolog. etc.

vel ult

Theodoret. Calvin. 1 Quidam exponunt Danielem fuisse
1. prophetam [illegible] et habitum [illegible]
Chaldaeos usque annum 1 Cyri Regis [illegible]
ultra 3 annum Cyri prophetavit visiones
habuit cap. 10. 1

2. Pollicarius exponit de vita Danielis
Res [illegible] [illegible] ultra 3 annum Cyri
cap. 10 v. 1. quamdiu post nescitur.

3 Vatablus, fuit sub [illegible] in [illegible]
usque ad 1 annum Cyri. Res [illegible] et post
in regno Cyri fuit [illegible] cap. 6.

4. Simplicissima expositio est. Fuisse
Danielem in magno honore et existimatione
in Babylone sub Chaldaeis sub Nebu-
chadnezar, Evilmerodach, Baltazar,
postea translatum fuit a Dario [illegible]
[illegible] ubi ultra 3 annum fuit.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] Pharao [illegible] inter [illegible] [illegible] à [illegible] [illegible].

V 2.

חרטמים Genes. 41. 8. Daniel 1. 20. et 2. 2. 10. et 4. 4. significat Magum

Hieronym: Ariolum interpretatur
70: ἐπαοιδοὺς incantatores
R. [illegible] Esra [illegible] חכמי החרטמים ~~[illegible]~~ [illegible]

אשפים

Occurrit Daniel. 1. 20. et 2. 2. 10 et 4. 4 et 5. 11. significat Astrologos, sic [illegible]

Aben Esra, [illegible] à [illegible] [illegible] quod [illegible] tempore [illegible] [illegible] [illegible] astrologi. Iunius putat [illegible] ratione dictos ~~[illegible]~~ [illegible] aut [illegible] apud Plinium lib 6. cap. 26 [illegible] quod corrupte [illegible] pro [illegible] [illegible] coelestium contemplatores

מכשפים

à כשף praestigiis usus est.
gr. 70. vertunt φαρμακοὺς
[illegible] proprie significat eos qui praestigiis deludunt et fallunt [illegible] [illegible] ipsi a diabolo. Vide et confer Deuteron. 18. 10. Exod 7. 11. et 22. 18. 2 Paralip. 33. 6. [illegible] 27. 9. Mich. 5. 12.

כשדים

Significat i. Chaldaeos. ii. divinos, divinandi ~~[illegible]~~ et [illegible] disciplinae physicae, mathematicae [illegible] peritos; quod [illegible] [illegible] Chaldaei. Ita ut [illegible] [illegible] notant eos qui inter Assyrios [illegible] [illegible] profitebantur. Strabo Geograph. l. 6. dicit Chaldaeos esse Assyriorum philosophos. ~~[illegible]~~
Tales erant, quos mittebant [illegible] Babel ad Hiskiam, ut inquirerent de portento illo quod circa solem acciderat 2 Paralip. 32. 31.
Apud graecos et latinos [illegible] [illegible] [illegible] artem profitebantur, Chaldaei dicti sunt.

Hieronym. [illegible] Magos

[illegible] Magos notat et [illegible] et [illegible] ipse [illegible]

[illegible] apud [illegible] [illegible], [illegible] Gymnosophistae, apud Romanos Haruspici et augurum collegium

Caput II.

v. 1

ובשנת שתים Anno secundo Sol. immisseru[nt] Danieli somnu[m] regis, quo petebat eum regi ... [illegible] Vnd ... hae verba distinguenda a sequentib[us] למלכות, neque enim sic conjungenda, quod et accentus Rebia [illegible] super (נבוכדנצר) indicat. Additur a ipsa verba in regno Nebucadnezar, ut quis putaret fuisse in regno Cyri, de quo in praecedente cap. 1. dictum erat.

Observandum

Danielis anno secundo interpretatione somnii adhibetur, sicut Josephus anno secundo post acceptum donum ...

נבכד־נצר

Hic ... cap. 1° facta est mentio filius Sol. Nabopalassar et pater Evilmerodach

חלמות

Somnia, Unum quidem erat somnium sed tamen multiplex quod ad materiam seu objecta varia, ut in statua erant varia metalla etc.

Somnium a Deo erat non naturale sed ..., sicut ... ... Josephi, Danielis, sed et Pharaoni ... 41. ... 31. Abimelech ... 20. somnia immisit

2. Et quidem non perspicuum ut Mat. 1. ... sed involutum

3. A Deo Nebucadnezari immissum, tum ut humiliaretur et agnosceret Deum ... tum ut Danielis ... ad solatium populi ... sicut Joseph ... 41. tum ut Deus ostenderet Deus specialem suam providentiam circa reges, Monarchias, ... regna

+ qui novit et revelat secreta et futura, quae notae Deitatis ponit Deus ... 44. 6. 7. 8.

ותפעם רוחו

... Genes. 41. 6

ושנתו נהיתה עליו

Et somnus ejus fuit super ipsum. Calvinus ... ..., et ita solutus est somno ...

... ...

Alii ... ipsum, sic verbum היה in Niphal ... Daniel. 8. 27. Pagnin ... somnus ab eo. ... Angli ...

super ipsum עליו

Vulgata, somnus fugit ab eo ...

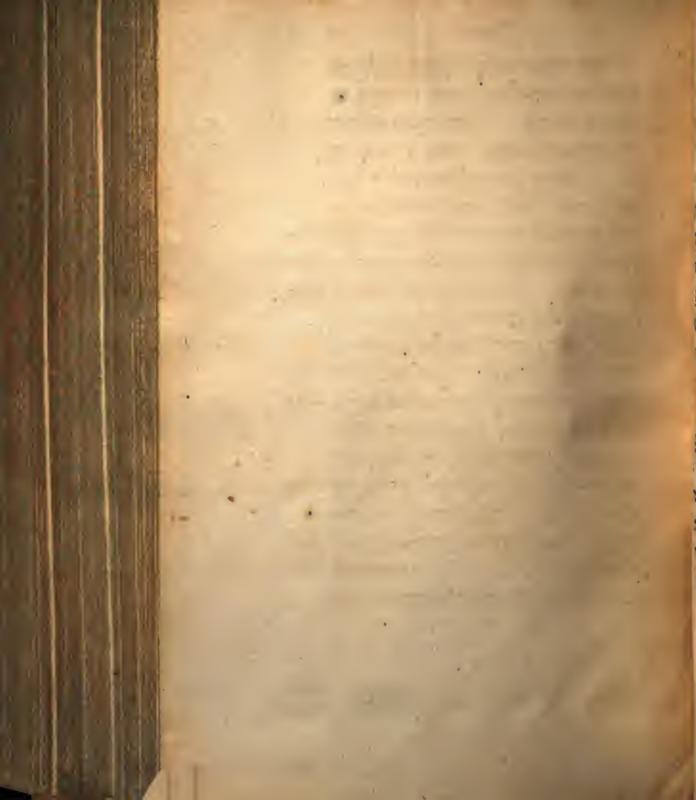
... ...

... ...

הימים אשר־אמר המלך להביאם ויביאם שר
י חס' הסריסים לפני נבכד־נצר ׃ וידבר אתם
המלך ולא נמצא מכלם כדניאל חנניה
מישאל ועזריה ויעמדו לפני המלך ׃ וכל
דבר חכמת בינה אשר־בקש מהם המלך
וימצאם עשר ידות על כל־החרטמים האשפים
אשר בכל־מלכותו ׃ ויהי דניאל עד־שנת
ב אחת לכורש המלך ׃ ובשנת שתים
י חס' למלכות נבכדנצר חלם נבכדנצר חלמות
ותתפעם רוחו ושנתו נהיתה עליו ׃ ויאמר
המלך לקרא לחרטמים ולאשפים ולמכשפים
ולכשדים להגיד למלך חלמתיו ויבאו ויעמדו
לפני המלך ׃ ויאמר להם המלך חלום
חלמתי ותפעם רוחי לדעת את־החלום ׃
וידברו הכשדים למלך ארמית מלכא לעלמין
לעבדך ק חיי אמר חלמא לעבדיך ופשרא נחוא ׃
לכשדאי ק ענה מלכא ואמר לכשדיא מלתה מני אזדא
ל' כתי' ס' הן לא תהודעונני חלמא ופשרה הדמין
ל' מל' תתעבדון ובתיכון נולי יתשמון ׃ והן חלמא
ופשרה תהחון מתנן ונבזבה ויקר שגיא

I. Nebucadnezaris somnium
II. Ejus inter-pretatio
III. Effecta sive consequentia.

תְּקַבְּלוּן מִן־קֳדָמָי לָהֵן חֶלְמָא וּפִשְׁרֵהּ הַחֲוֺנִי׃
עֲנוֹ תִנְיָנוּת וְאָמְרִין מַלְכָּא חֶלְמָא יֵאמַר
ב׳ סב׳ ה׳ לְעַבְדוֹהִי וּפִשְׁרֵהּ נְהַחֲוֵה׃ עָנֵה מַלְכָּא וְאָמַר
מִן־יַצִּיב יָדַע אֲנָה דִּי עִדָּנָא אַנְתּוּן זָבְנִין כָּל־
קֳבֵל דִּי חֲזֵיתוֹן דִּי אַזְדָּא מִנִּי מִלְּתָא׃ דִּי
הֵן־חֶלְמָא לָא תְהוֹדְעֻנַּנִי חֲדָה־הִיא דָתְכוֹן
הזדמנתון ק וּמִלָּה כִדְבָה וּשְׁחִיתָה הִזְמִנְתּוּן לְמֵאמַר קֳדָמַי עַד
ב׳ חד סב׳ דִּי־עִדָּנָא יִשְׁתַּנֵּא לָהֵן חֶלְמָא אֱמַרוּ לִי וְאִנְדַּע
כשדאי ק דִּי פִשְׁרֵהּ תְּהַחֲוֻנַּנִי׃ עֲנוֹ כַשְׂדָּיֵא
קֳדָם־מַלְכָּא וְאָמְרִין לָא־אִיתַי אֱנָשׁ עַל־יַבֶּשְׁתָּא
דִּי מִלַּת מַלְכָּא יוּכַל לְהַחֲוָיָה כָּל־קֳבֵל דִּי כָּל־
מֶלֶךְ רַב וְשַׁלִּיט מִלָּה כִדְנָה לָא שְׁאֵל לְכָל־
ל׳ סב׳ ה׳ חַרְטֹּם וְאָשַׁף וְכַשְׂדָּי׃ וּמִלְּתָא דִי־מַלְכָּה שָׁאֵל
יַקִּירָה וְאָחֳרָן לָא אִיתַי דִּי יְחַוִּנַּהּ קֳדָם מַלְכָּא
לָהֵן אֱלָהִין דִּי מְדָרְהוֹן עִם־בִּשְׂרָא לָא אִיתוֹהִי׃
כָּל־קֳבֵל דְּנָה מַלְכָּא בְּנַס וּקְצַף שַׂגִּיא וַאֲמַר
לְהוֹבָדָה לְכֹל חַכִּימֵי בָבֶל׃ וְדָתָא נֶפְקַת
וְחַכִּימַיָּא מִתְקַטְּלִין וּבְעוֹ דָּנִיֵּאל וְחַבְרוֹהִי
לְהִתְקְטָלָה׃ בֵּאדַיִן דָּנִיֵּאל הֲתִיב
עֵטָה וּטְעֵם לְאַרְיוֹךְ רַב טַבָּחַיָּא דִּי מַלְכָּא
ד

v. 21

pr. 70: καιρὲς καὶ χρόνες, ut in Actor. 1. 7. 1 Thess. 5. 1.

Loquitur e non de naturali temporum mutatione, hyemis, veris et aestatis, dierum ac noctium etc.

Sed de ~~fatis~~ periodis regnorum et rerum publicarum (sicut Act. 1. et 1 Thessal. 5. de ecclesiarum etc.) eorumque fatis etc. quod ex verbis immediate sequentibus liquet; etiam ex confessione Xaburadnezaris — Vid. Scholia.

v. 22.

Lux dicitur habitare cum Deo, sicut ipse Deus dicitur lux et habitare in luce 1 Joh. 1. 7 1 Timoth. 6. 16 et ipse omnis lucis autor Johann. 1. 9. et in ipsius lumine videmus lumen Psal. 36.

Psal. 97. 2. 1 Reg. 8. 12 dicitur habitare in tenebris et nube, non in se, sed respectu nostri quia nobis est inaccessibilis

בחזוא די־ליליא

Dum vigilant et precantur, in visione ~~[illegible]~~ revelatur, ut Actor. 16. 9

~~[illegible]~~ vel per somnum, ut Hieronymus [illegible]

Fieri potest, ut et in somnio per visionem ipsa fuerit revelatus, sicut Daniel 7. 1.

1. Reg. 3.

דִּי נְפַק לְקַטָּלָה לְחַכִּימֵי בָּבֶל׃ עָנֵה וְאָמַר
לְאַרְיוֹךְ שַׁלִּיטָא דִי־מַלְכָּא עַל־מָה דָתָא
מְהַחְצְפָה מִן־קֳדָם מַלְכָּא אֱדַיִן מִלְּתָא הוֹדַע
אַרְיוֹךְ לְדָנִיֵּאל׃ וְדָנִיֵּאל עַל וּבְעָא מִן־
מַלְכָּא דִּי זְמָן יִנְתֵּן־לֵהּ וּפִשְׁרָא לְהַחֲוָיָה
לְמַלְכָּא׃
אֱדַיִן דָּנִיֵּאל לְבַיְתֵהּ אֲזַל וְלַחֲנַנְיָה מִישָׁאֵל
וַעֲזַרְיָה חַבְרוֹהִי מִלְּתָא הוֹדַע׃ וְרַחֲמִין
לְמִבְעֵא מִן־קֳדָם אֱלָהּ שְׁמַיָּא עַל־רָזָה דְּנָה דִּי לָא כל ספ' סב'
יְהֹבְדוּן דָּנִיֵּאל וְחַבְרוֹהִי עִם־שְׁאָר חַכִּימֵי בָבֶל׃
אֱדַיִן לְדָנִיֵּאל בְּחֶזְוָא דִי־לֵילְיָא רָזָה גֲלִי אֱדַיִן ל'
דָּנִיֵּאל בָּרִךְ לֶאֱלָהּ שְׁמַיָּא׃ עָנֵה דָנִיֵּאל ל' וחס'
וְאָמַר לֶהֱוֵא שְׁמֵהּ דִּי־אֱלָהָא מְבָרַךְ מִן־עָלְמָא
וְעַד־עָלְמָא דִּי חָכְמְתָא וּגְבוּרְתָא דִּי לֵהּ־הִיא׃
וְהוּא מְהַשְׁנֵא עִדָּנַיָּא וְזִמְנַיָּא מְהַעְדֵּה מַלְכִין
וּמְהָקֵים מַלְכִין יָהֵב חָכְמְתָא לְחַכִּימִין וּמַנְדְּעָא
לְיָדְעֵי בִינָה׃ הוּא גָּלֵא עַמִּיקָתָא וּמְסַתְּרָתָא
יָדַע מָה בַחֲשׁוֹכָא וּנְהִירָא עִמֵּהּ שְׁרֵא׃ ונהורא ק'
לָךְ אֱלָהּ אֲבָהָתִי מְהוֹדֵא וּמְשַׁבַּח אֲנָה דִּי
חָכְמְתָא וּגְבוּרְתָא יְהַבְתְּ לִי וּכְעַן הוֹדַעְתַּנִי דִּי־

בְּעֵינָא מִנָּךְ דִּי־מִלַּת מַלְכָּא הוֹדַעְתֶּנָא׃
כָּל־קֳבֵל דְּנָה דָּנִיֵּאל עַל עַל־אַרְיוֹךְ דִּי מַנִּי
מַלְכָּא לְהוֹבָדָה לְחַכִּימֵי בָבֶל אֲזַל וְכֵן אֲמַר־
לֵהּ לְחַכִּימֵי בָבֶל אַל־תְּהוֹבֵד הַעֵלְנִי קֳדָם מַלְכָּא
י קמץ וּפִשְׁרָא לְמַלְכָּא אֲחַוֵּא׃ אֱדַיִן אַרְיוֹךְ
כ׳ וחס בְּהִתְבְּהָלָה הַנְעֵל לְדָנִיֵּאל קֳדָם מַלְכָּא וְכֵן
אֲמַר־לֵהּ דִּי־הַשְׁכַּחַת גְּבַר מִן־בְּנֵי־גָלוּתָא דִּי
פתח יְהוּד דִּי פִשְׁרָא לְמַלְכָּא יְהוֹדַע׃ עָנֵה
מַלְכָּא וְאָמַר לְדָנִיֵּאל דִּי שְׁמֵהּ בֵּלְטְשַׁאצַּר
יתיר י הַאִיתָיךְ כָּהֵל לְהוֹדָעֻתַנִי חֶלְמָא דִי־חֲזֵית
וּפִשְׁרֵהּ׃ עָנֵה דָנִיֵּאל קֳדָם מַלְכָּא וְאָמַר
רָזָא דִּי־מַלְכָּא שָׁאֵל לָא חַכִּימִין אָשְׁפִין
חַרְטֻמִּין גָּזְרִין יָכְלִין לְהַחֲוָיָה לְמַלְכָּא׃
בְּרַם אִיתַי אֱלָהּ בִּשְׁמַיָּא גָּלֵא רָזִין וְהוֹדַע
לְמַלְכָּא נְבוּכַדְנֶצַּר מָה דִּי לֶהֱוֵא בְּאַחֲרִית
יוֹמַיָּא חֶלְמָךְ וְחֶזְוֵי רֵאשָׁךְ עַל־מִשְׁכְּבָךְ דְּנָה
יתיר ה׳ יתיר י׳ הוּא׃ אַנְתְּה מַלְכָּא רַעְיוֹנָךְ עַל־מִשְׁכְּבָךְ
סְלִקוּ מָה דִּי לֶהֱוֵא אַחֲרֵי דְנָה וְגָלֵא רָזַיָּא
הוֹדְעָךְ מַה־דִי לֶהֱוֵא׃ וַאֲנָה לָא בְחָכְמָה
דִּי־אִיתַי בִּי מִן־כָּל־חַיַּיָּא רָזָא דְנָה גֱּלִי לִי לָהֵן
על דברת

v.

Daniel impedit ~~[illegible]~~ caedes Magorum caritate, etiam erga hostes; tum consideratione iniustae sententiae regis.

עַנֵה v. 26.

De usu vocis ענה vid. Job. 3. 2. et Matth. 11. 25. Marc. 11. 13.

כהן

Vocis huius usus non est apud paraphrastas Chaldaeos. Sed usurpat eam translatio Aethiopica Hebr. 2 et 4 Sic Broughton [illegible], [illegible] Cantic. 7. v. 8 [illegible]
Usurpat eandem Nebucadnezar cap. 4. 16.
de Danielis ~~[illegible]~~ Et de ~~[illegible]~~
cap. 5. 8.

גזרין v. 27

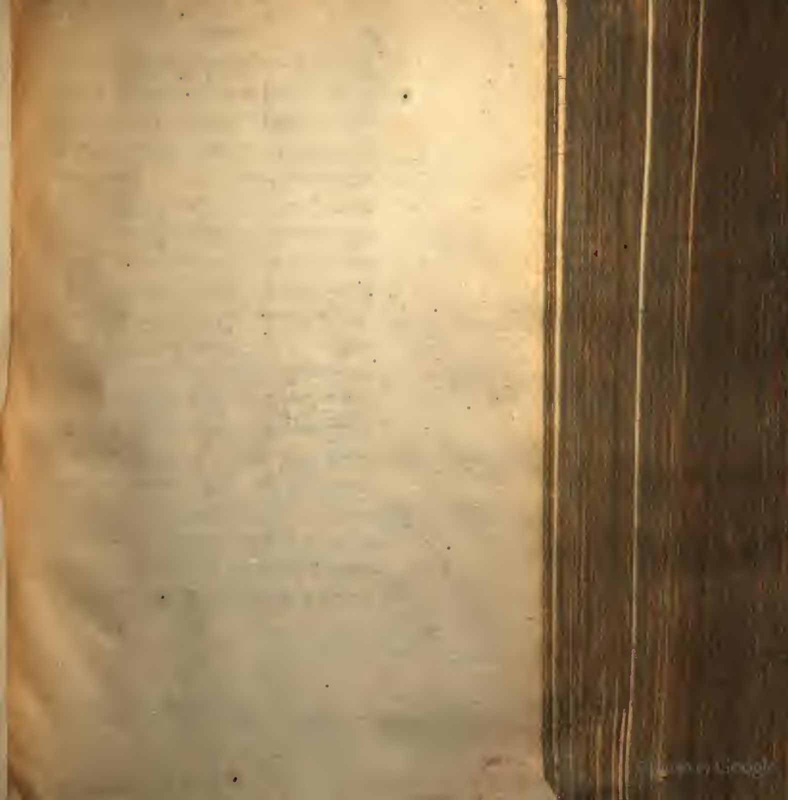
Occurrit etiam Daniel 4. 4. significat. Haruspices, quasi sectores, quod ex victimis sectis futura praedicerent.

v. 28.

באחרית יומיא] Quidam exponunt in consummatione saeculi.
Alii, in adventu Christi; Broughton
Alii de ultima mundi aetate
[illegible] Junius: posteriora tempora, sive consequentia tempora (sic [illegible] Chald. 49. 1.)
et sic exponit ipse Daniel v. 29 אחרי דנה

רעיונך על v.

Cogitationes Nebucadnezaris erant causa procatarctica seu occasio somnii; causa ἀκροτικ[illegible] [illegible] solus Deus; [illegible] 7 somnio Josephi Matth. [illegible] concurrebant ipsius cogitationes et Dei inspiratio

v. 38

אנת הוא רשא tu es, scil. ~~tu~~ tu significaris
per illud caput aureum. Intelligo a. Nobu-
cadnezarem et successores ejus, ut expresse dici-
tur Jerem. 27.7.

Porro de amplitudine monarchiae babylonicae
vid. Jerem. 27.6. Habac. 1. 9. 10.
item Strabonem lib. 15. Geograph.

Tertullian. libro adversus Judaeos, dicit regnum
Nebucadnezar pertigisse ab India usque Aethio-
piam.
Notandum a. neque hunc Nebucadnezarem neque
ullum alium titulo universalis / seu circum-
vis Monarchiae, sed hunc titulum reservatum
Christo regi aeterno cujus regnum non corrumpi-
tur
Quando ergo dicit (omnes) restringendum est
ad regiones circumjacentes, ut Gen. 41.57.
Et sic solvitur illud quod objici posset ex
Herodoti lib. 1. de ~~x~~ regno Cyaxaris Medi
qui universam Asiam et Assyrios subjugabat,
quasi regnum illud fuerit praestantius Nebucad-
nezaris etc
Potuit Cyaxares dominari in multis partibus
Asiae ad Indos usque, antequam vero Nebucadne-
zar b. ? ~~[illegible]~~ regnaret circa Babylonem vel
sub austrum et septentrionem

Caput aurei v. 32

Pectus et brachia] Haec brachia significabant
Medos et Persas, qui regnis antea divisi
sed postea a Cyro juncti sunt in unum
post mortem Darii Medi, qui avunculus
erat Cyri.

עַל־דִּבְרַת דִּי פִשְׁרָא לְמַלְכָּא יְהוֹדְעוּן וְרַעְיוֹנֵי
לִבְבָךְ תִּנְדַּע׃ אַנְתְּה מַלְכָּא יתיר ה'
חָזֵה הֲוַיְתָ וַאֲלוּ צְלֵם חַד שַׂגִּיא צַלְמָא דִּכֵּן
רַב וְזִיוֵהּ יַתִּיר קָאֵם לְקָבְלָךְ וְרֵוֵהּ דְּחִיל׃ ב' מל'
הוּא צַלְמָא רֵאשֵׁהּ דִּי־דְהַב טָב חֲדוֹהִי וּדְרָעוֹהִי
דִּי כְסַף מְעוֹהִי וְיַרְכָתֵהּ דִּי נְחָשׁ׃ שָׁקוֹהִי דִּי
פַרְזֶל רַגְלוֹהִי מִנְּהוֹן דִּי פַרְזֶל וּמִנְּהוֹן דִּי חֲסַף׃ מנהין ומנהין ק ק
חָזֵה הֲוַיְתָ עַד דִּי הִתְגְּזֶרֶת אֶבֶן דִּי־לָא בִידַיִן
וּמְחָת לְצַלְמָא עַל־רַגְלוֹהִי דִּי פַרְזְלָא וְחַסְפָּא
וְהַדֵּקֶת הִמּוֹן׃ בֵּאדַיִן דָּקוּ כַחֲדָה פַּרְזְלָא
חַסְפָּא נְחָשָׁא כַּסְפָּא וְדַהֲבָא וַהֲווֹ כְּעוּר מִן־
אִדְּרֵי־קַיִט וּנְשָׂא הִמּוֹן רוּחָא וְכָל־אֲתַר לָא־ ב' כתי' לג'
הִשְׁתְּכַח לְהוֹן וְאַבְנָא דִּי־מְחָת לְצַלְמָא הֲוָת
לְטוּר רַב וּמְלָאת כָּל־אַרְעָא׃ דְּנָה חֶלְמָא
וּפִשְׁרֵהּ נֵאמַר קֳדָם מַלְכָּא׃
אַנְתְּה מַלְכָּא מֶלֶךְ מַלְכַיָּא דִּי אֱלָהּ שְׁמַיָּא יתיר ה'
מַלְכוּתָא חִסְנָא וְתָקְפָּא וִיקָרָא יְהַב לָךְ׃
וּבְכָל־דִּי דָאְרִין בְּנֵי־אֲנָשָׁא חֵיוַת בָּרָא וְעוֹף־ דירין ק
שְׁמַיָּא יְהַב בִּידָךְ וְהַשְׁלְטָךְ בְּכָלְּהוֹן אַנְתְּה הוּא
רֵאשָׁה דִּי דַהֲבָא׃ וּבָתְרָךְ תְּקוּם מַלְכוּ

אחרי ארעא מנך ומלכו תליתיא אחרי די | ארע ק׳
נחשא די תשלט בכל ארעא ׃ ומלכו | תליתאה ק׳
רביעיא תהוא תקיפא כפרזלא כל קבל די | רביעאה ק׳
פרזלא מהדק וחשל כלא וכפרזלא די מרעע
כל אלין תדק ותרע ׃ ודי חזיתה רגליא | ב׳ חל׳
ואצבעתא מנהון חסף די פחר ומנהון פרזל | מנהין ומנהין ק׳ ק׳
מלכו פליגה תהוה ומן נצבתא די פרזלא
להוא בה כל קבל די חזיתה פרזלא מערב
בחסף טינא ׃ ואצבעת רגליא מנהון | מנהין ק׳
פרזל ומנהון חסף מן קצת מלכותא תהוה | סב׳ ה׳
תקיפה ומנה תהוא תבירה ׃ די חזית | ודי יב׳ חס׳ ו׳ ק׳ כד׳ קב׳
פרזלא מערב בחסף טינא מתערבין להון
בזרע אנשא ולא להון דבקין דנה עם דנה הא
כדי פרזלא לא מתערב עם חספא ׃
וביומיהון די מלכיא אנון יקים אלה שמיא
מלכו די לעלמין לא תתחבל ומלכותה לעם | ל׳ סב׳ ה׳
אחרן לא תשתבק תדק ותסף כל אלין
מלכותא והיא תקום לעלמיא ׃ כל קבל
די חזית די מטורא אתגזרת אבן די לא
בידין והדקת פרזלא נחשא חספא כספא

ודהבא

v. 39

ארעא] Persarum monarchia inferior dicitur Babylonica, quia tolerabilior et aequior erat Babylonica populo Dei;

Non v. potentia et dominio, quia Assuerus rex Persiae praefuit 127. provinciis ab India usque Aethiopiam Esther 1. 1. Et Cyrus suis regnis adjungens Babylonem, amplius obtinuit imperium.

Potest etiam non male dici inferius regnum Persarum

1. respectu durationis: Assyrium n. et Babylonicum jam inde a Nino continuis 1500 annis floruit; Persarum tantum 240.
2. respectu ~~[illegible]~~ morum, qui magis devastabant mundo, deteriores et corrupti erat sub secunda quam sub prima Monarchia. Calvin
3. respectu regiae ~~tran~~ et politicae tranquillitatis, quam plus habent Babylonicum quam Persicum imperium. Fuit n. jam inde a morte Cyri, Persarum regnum turbarum ver contendebant filii ejus Cambyses et Tanaoxares de imperio. Post Cambysem Magi usurpabant imperium. Post illos Darius Hystaspis fuit electus hinnitu equi sui.

41

ובימיהון

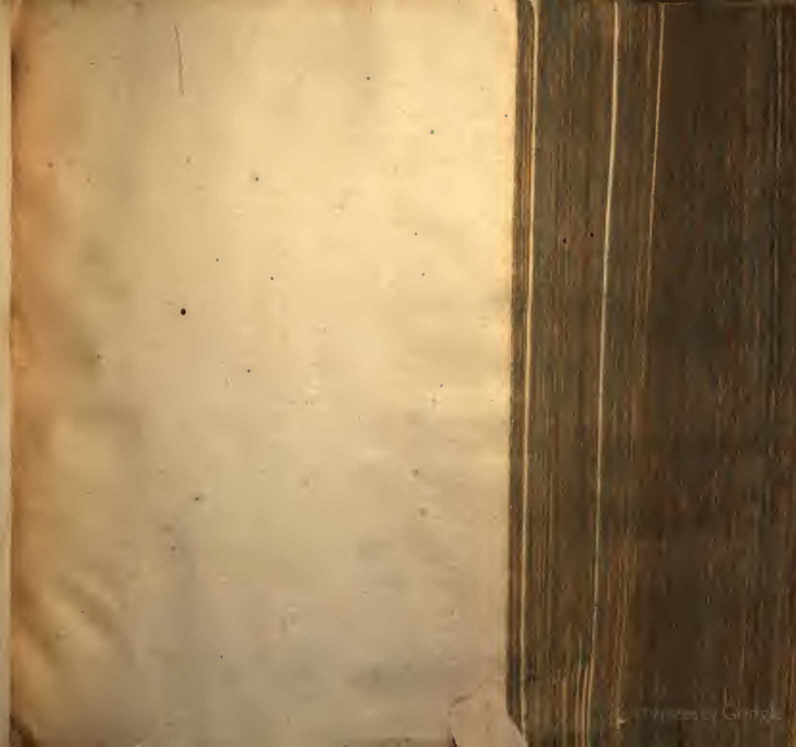
Aben Ezra in commentariis exponit, מלכות המשיח Regnum Messiae

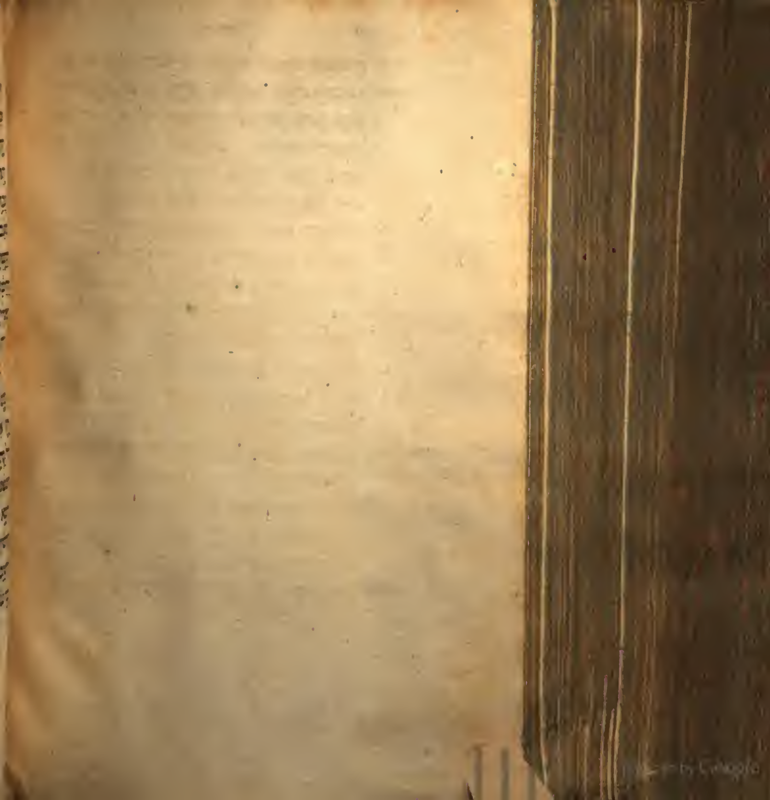
Et R. Sal. Jarchi ad illa verba לא תתחבל id exponit : והוא מלכות מלך המשיח :

וְדַהֲבָא אֱלָהּ רַב הוֹדַע לְמַלְכָּא מָה דִּי לֶהֱוֵא
אַחֲרֵי דְנָה וְיַצִּיב חֶלְמָא וּמְהֵימַן פִּשְׁרֵהּ׃
בֵּאדַיִן מַלְכָּא נְבוּכַדְנֶצַּר
ל' וחס' ל' וחס' נְפַל עַל־אַנְפּוֹהִי וּלְדָנִיֵּאל סְגִד וּמִנְחָה וְנִיחֹחִין
אֲמַר לְנַסָּכָה לֵהּ׃ עָנֵה מַלְכָּא לְדָנִיֵּאל
ל' וחס' וְאָמַר מִן־קְשֹׁט דִּי אֱלָהֲכוֹן הוּא אֱלָהּ אֱלָהִין
וּמָרֵא מַלְכִין וְגָלֵה רָזִין דִּי יְכֵלְתָּ לְמִגְלֵא רָזָא
דְנָה׃ אֱדַיִן מַלְכָּא לְדָנִיֵּאל רַבִּי וּמַתְּנָן
רַבְרְבָן שַׂגִּיאָן יְהַב־לֵהּ וְהַשְׁלְטֵהּ עַל כָּל־מְדִינַת
בָּבֶל וְרַב־סִגְנִין עַל כָּל־חַכִּימֵי בָבֶל׃
וְדָנִיֵּאל בְּעָא מִן־מַלְכָּא וּמַנִּי עַל עֲבִידְתָּא דִּי
מְדִינַת בָּבֶל לְשַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵד נְגוֹ וְדָנִיֵּאל
בִּתְרַע מַלְכָּא׃
ג נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא עֲבַד צְלֵם דִּי־דְהַב
ל' וחס' רוּמֵהּ אַמִּין שִׁתִּין פְּתָיֵהּ אַמִּין שִׁת אֲקִימֵהּ
בְּבִקְעַת דּוּרָא בִּמְדִינַת בָּבֶל׃ וּנְבוּכַדְנֶצַּר
מַלְכָּא שְׁלַח לְמִכְנַשׁ לַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא סִגְנַיָּא
וּפַחֲוָתָא אֲדַרְגָּזְרַיָּא גְדָבְרַיָּא דְּתָבְרַיָּא תִּפְתָּיֵא
וְכֹל שִׁלְטֹנֵי מְדִינָתָא לְמֵתֵא לַחֲנֻכַּת צַלְמָא דִּי
הֲקֵים נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא׃ בֵּאדַיִן

מִתְכַּנְּשִׁין אֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא סִגְנַיָּא וּפַחֲוָתָא
אֲדַרְגָּזְרַיָּא גְדָבְרַיָּא דְּתָבְרַיָּא תִּפְתָּיֵא וְכֹל
שִׁלְטֹנֵי מְדִינָתָא לַחֲנֻכַּת צַלְמָא דִּי הֲקֵים
יקימין ק׳ נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא וְקָאמִין לָקֳבֵל צַלְמָא דִּי
הֲקֵים נְבוּכַדְנֶצַּר׃ וְכָרוֹזָא קָרֵא בְחָיִל לְכוֹן
אָמְרִין עַמְמַיָּא אֻמַּיָּא וְלִשָּׁנַיָּא׃ בְּעִדָּנָא
ומל׳ דִּי תִשְׁמְעוּן קָל קַרְנָא מַשְׁרוֹקִיתָא קִיתָרֹס
קתרים ק׳ שַׂבְּכָא פְּסַנְתֵּרִין סוּמְפֹּנְיָא וְכֹל זְנֵי זְמָרָא
תִּפְּלוּן וְתִסְגְּדוּן לְצֶלֶם דַּהֲבָא דִּי הֲקֵים
נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא׃ וּמַן דִּי לָא יִפֵּל
וְיִסְגֻּד בַּהּ שַׁעֲתָא יִתְרְמֵא לְגוֹא אַתּוּן נוּרָא
יָקִדְתָּא׃ כָּל קֳבֵל דְּנָה בֵּהּ זִמְנָא כְּדִי
שָׁמְעִין כָּל עַמְמַיָּא קָל קַרְנָא מַשְׁרוֹקִיתָא
קתרים ק׳ קִיתָרֹס שַׂבְּכָא פְּסַנְטֵרִין וְכֹל זְנֵי זְמָרָא נָפְלִין
ל׳ סומ׳ כָּל עַמְמַיָּא אֻמַּיָּא וְלִשָּׁנַיָּא סָגְדִין לְצֶלֶם דַּהֲבָא
דִּי הֲקֵים נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא׃ כָּל קֳבֵל
דְּנָה בֵּהּ זִמְנָא קְרִבוּ גֻּבְרִין כַּשְׂדָּאִין וַאֲכַלוּ
קַרְצֵיהוֹן דִּי יְהוּדָיֵא׃ עֲנוֹ וְאָמְרִין לִנְבוּכַדְ־
חיי נֶצַּר מַלְכָּא מַלְכָּא לְעָלְמִין חֱיִי׃ אַנְתָּה
ק׳ מַלְכָּא שָׂמְתָּ טְּעֵם דִּי כָל אֱנָשׁ דִּי יִשְׁמַע קָל

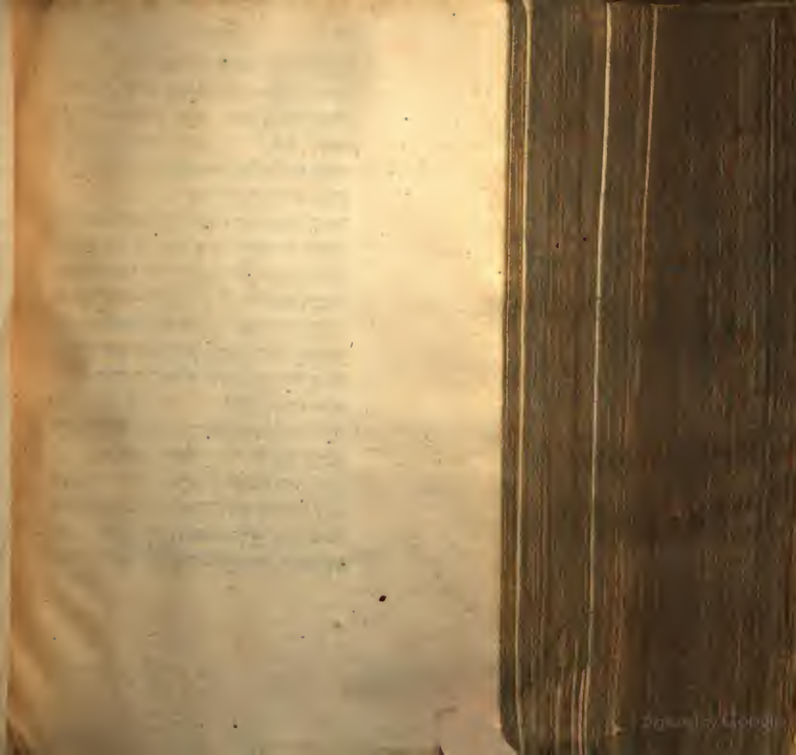

קרנא משרוקיתא קיתרוס שבכא פסנתרין יתי׳ י׳
וסיפניא וכל זני זמרא יפל ויסגד לצלם דהבא : וסומפוניה ק׳
ומן די לא יפל ויסגד יתרמא לגוא אתון נורא
יקדתא : איתי גברין יהודאין די מנית
יתהון על עבידת מדינת בבל שדרך מישך
ועבד נגו גבריא אלך לא שמו עליך מלכא עלך ק׳
טעם לאלהיך לא פלחין ולצלם דהבא די לאלהך ק׳
הקמת לא סגדין : באדין נבוכדנצר ברגז
וחמא אמר להיתיה לשדרך מישך ועבד נגו
באדין גבריא אלך היתיו קדם מלכא : ג׳ חד מל׳
ענה נבוכדנצר ואמר להון הצדא שדרך
מישך ועבד נגו לאלהי לא איתיכון פלחין
ולצלם דהבא די הקמת לא סגדין : כען ב׳ ל׳ מל׳
הן איתיכון עתידין די בעדנא די תשמעון
קל קרנא משרוקיתא קיתרוס שבכא פסנתרין יתי׳ ג׳ כתו׳ס
וסומפוניה וכל זני זמרא תפלון ותסגדון ל׳ וכל כן
לצלמא די עבדת והן לא תסגדון בה שעתא
תתרמון לגוא אתון נורא יקדתא ומן הוא אלה
די ישיזבינכון מן ידי : ענו שדרך מישך
ועבד נגו ואמרין למלכא נבוכדנצר לא חשחין ל׳ וחד חשחן

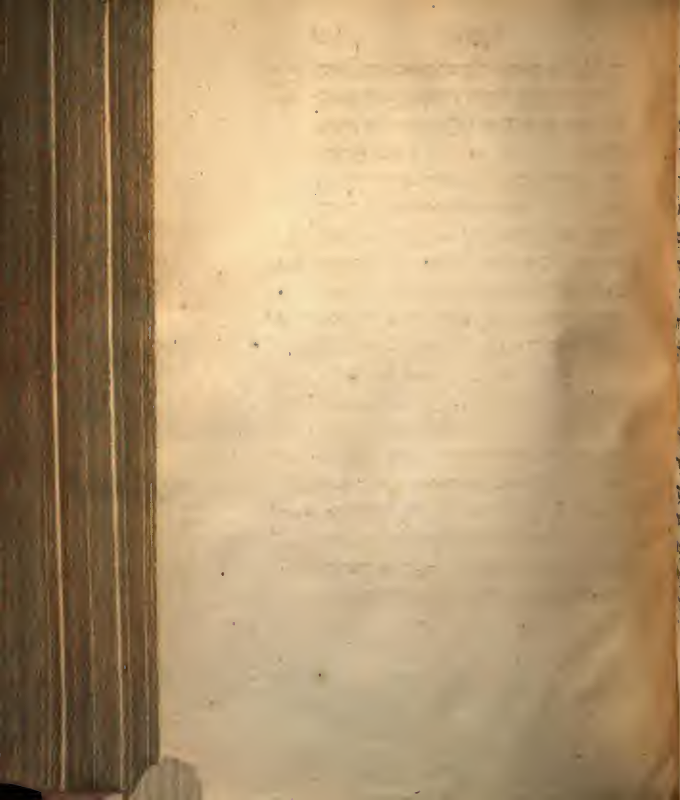
אִנַחְנָא עַל־דְּנָה פִּתְגָם לַהֲתָבוּתָךְ׃ הֵן
אִיתַי אֱלָהַנָא דִּי־אֲנַחְנָא פָלְחִין יָכִל
לְשֵׁיזָבוּתַנָא מִן־אַתּוּן נוּרָא יָקִדְתָּא וּמִן־יְדָךְ
מַלְכָּא יְשֵׁיזִב׃ וְהֵן לָא יְדִיעַ לֶהֱוֵא־לָךְ
מַלְכָּא דִּי לֵאלָהָיךְ לָא־אִיתַינָא פָלְחִין וּלְצֶלֶם יח׳
דַּהֲבָא דִּי הֲקֵימְתָּ לָא נִסְגֻּד׃
בֵּאדַיִן נְבוּכַדְנֶצַּר הִתְמְלִי חֱמָא וּצְלֵם אַנְפּוֹהִי ז׳
אֶשְׁתַּנּוּ עַל־שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵד נְגוֹ עָנֵה וְאָמַר אשתני ק
לְמֵזֵא לְאַתּוּנָא חַד־שִׁבְעָה עַל דִּי חֲזֵה לְמֵזְיֵהּ׃
וּלְגֻבְרִין גִּבָּרֵי־חַיִל דִּי בְחַיְלֵהּ אֲמַר לְכַפָּתָה
לְשַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵד נְגוֹ לְמִרְמֵא לְאַתּוּן נוּרָא
יָקִדְתָּא׃ בֵּאדַיִן גֻּבְרַיָּא אִלֵּךְ כְּפִתוּ בְּסַרְבָּלֵיהוֹן
פַּטְּשֵׁיהוֹן וְכַרְבְּלָתְהוֹן וּלְבֻשֵׁיהוֹן וּרְמִיו לְגוֹא ל׳ יע׳
אַתּוּן נוּרָא יָקִדְתָּא׃ כָּל־קֳבֵל דְּנָה מִן־דִּי
מִלַּת מַלְכָּא מַחְצְפָה וְאַתּוּנָא אֵזֵה יַתִּירָה ל׳
גֻּבְרַיָּא אִלֵּךְ דִּי הַסִּקוּ לְשַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵד נְגוֹ
קַטִּל הִמּוֹן שְׁבִיבָא דִּי נוּרָא׃ וְגֻבְרַיָּא
אִלֵּךְ תְּלָתֵּהוֹן שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵד נְגוֹ נְפַלוּ לְגוֹא
אַתּוּן נוּרָא יָקִדְתָּא מְכַפְּתִין׃ אֱדַיִן נְבוּכַדְנֶצַּר
מַלְכָּא תְּוַהּ וְקָם בְּהִתְבְּהָלָה עָנֵה וְאָמַר

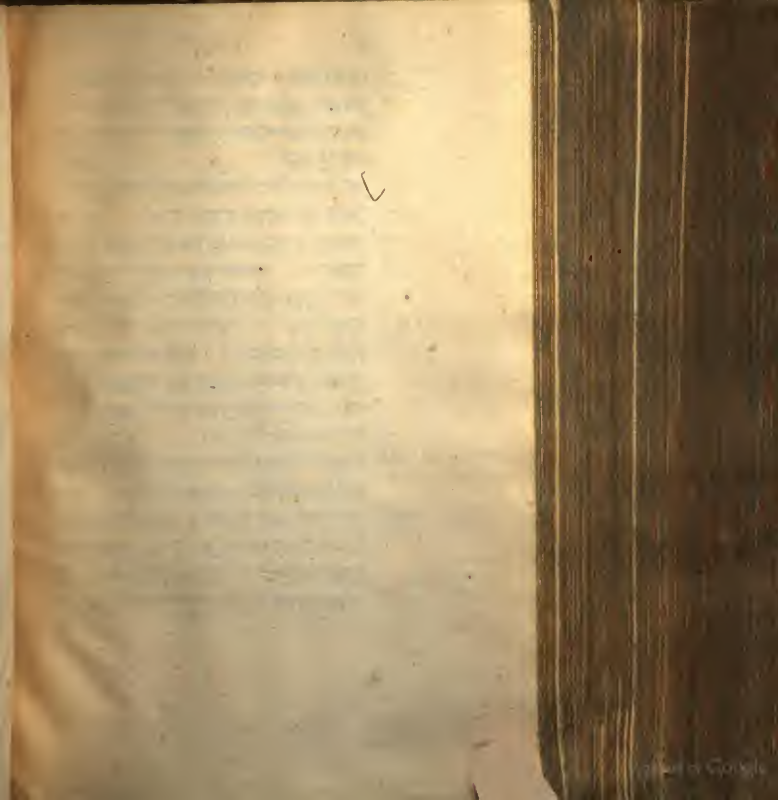
להדברוהי

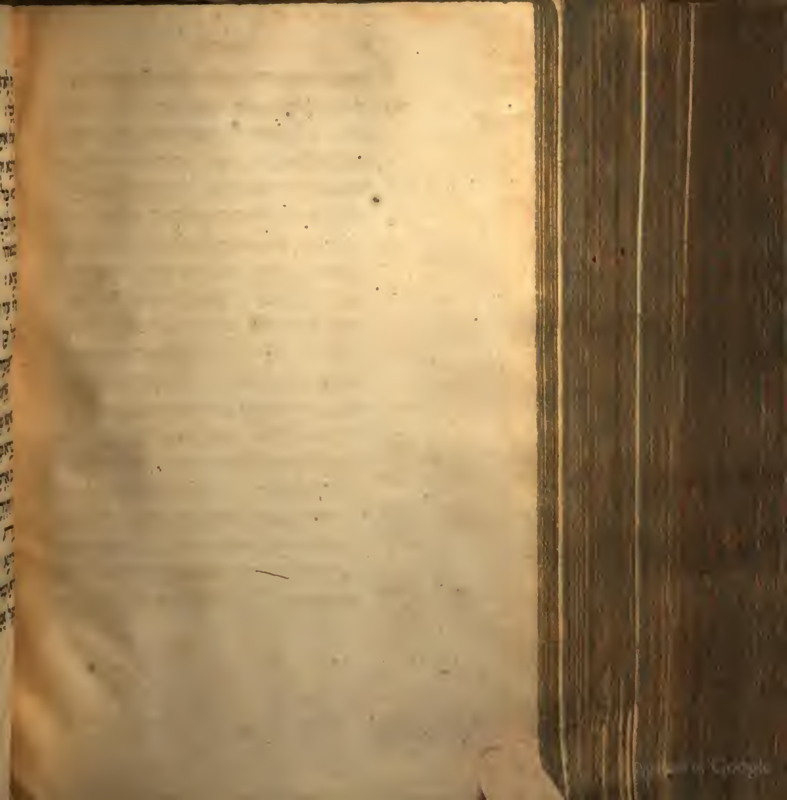

לְהַדָּבְרוֹהִי הֲלָא גֻבְרִין תְּלָתָא רְמֵינָא לְגוֹא־
נוּרָא מְכַפְּתִין עָנַיִן וְאָמְרִין לְמַלְכָּא יַצִּיבָא
מַלְכָּא׃ עָנֵה וְאָמַר הָא־אֲנָה חָזֵה גֻּבְרִין אַרְבְּעָה
שְׁרַיִן מַהְלְכִין בְּגוֹא־נוּרָא וַחֲבָל לָא־אִיתַי בְּהוֹן
וְרֵוֵהּ דִּי רְבִיעָיָא דָּמֵה לְבַר־אֱלָהִין׃ רביעאה ק׳
בֵּאדַיִן קְרֵב נְבוּכַדְנֶצַּר לִתְרַע
אַתּוּן נוּרָא יָקִדְתָּא עָנֵה וְאָמַר שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ
וַעֲבֵד־נְגוֹ עַבְדוֹהִי דִּי־אֱלָהָא עִלָּיָא פֻּקוּ וֶאֱתוֹ עלאה ק׳
בֵּאדַיִן נָפְקִין שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵד נְגוֹ מִן־גּוֹא
נוּרָא׃ וּמִתְכַּנְּשִׁין אֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא סִגְנַיָּא
וּפַחֲוָתָא וְהַדָּבְרֵי מַלְכָּא חָזַיִן לְגֻבְרַיָּא אִלֵּךְ דִּי
לָא־שְׁלֵט נוּרָא בְּגֶשְׁמְהוֹן וּשְׂעַר רֵאשְׁהוֹן לָא
הִתְחָרַךְ וְסַרְבָּלֵיהוֹן לָא שְׁנוֹ וְרֵיחַ נוּר לָא עֲדָת ל׳ וכס׳
בְּהוֹן׃ עָנֵה נְבוּכַדְנֶצַּר וְאָמַר בְּרִיךְ אֱלָהֲהוֹן
דִּי־שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵד נְגוֹ דִּי־שְׁלַח מַלְאֲכֵהּ
וְשֵׁיזִב לְעַבְדוֹהִי דִּי הִתְרְחִצוּ עֲלוֹהִי וּמִלַּת
מַלְכָּא שַׁנִּיו וִיהַבוּ גֶשְׁמֵיהוֹן דִּי לָא־יִפְלְחוּן
וְלָא־יִסְגְּדוּן לְכָל־אֱלָהּ לָהֵן לֵאלָהֲהוֹן׃
וּמִנִּי שִׂים טְעֵם דִּי כָל־עַם אֻמָּה וְלִשָּׁן דִּי־יֵאמַר
שָׁלוּ עַל אֱלָהֲהוֹן דִּי־שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵד נְגוֹא שלו ל׳ כת׳ ת׳ ק׳
הדבין

הַדָּמִין יִתְעֲבֵד וּבַיְתֵהּ נְוָלִי יִשְׁתַּוֵּה כָּל־קֳבֵל דִּי
לָא אִיתַי אֱלָהּ אָחֳרָן דִּי־יִכֻּל לְהַצָּלָה כִּדְנָה׃
בֵּאדַיִן מַלְכָּא הַצְלַח לְשַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵד נְגוֹ
בִּמְדִינַת בָּבֶל׃ נְבוּכַד־
נֶצַּר מַלְכָּא לְכָל־עַמְמַיָּא אֻמַיָּא וְלִשָּׁנַיָּא דִּי־
דָאְרִין בְּכָל־אַרְעָא שְׁלָמְכוֹן יִשְׂגֵּא׃ אָתַיָּא
וְתִמְהַיָּא דִּי עֲבַד עִמִּי אֱלָהָא עִלָּאָה שְׁפַר קָדָמַי
לְהַחֲוָיָה׃ אָתוֹהִי כְּמָה רַבְרְבִין וְתִמְהוֹהִי
כְּמָה תַקִּיפִין מַלְכוּתֵהּ מַלְכוּת עָלַם וְשָׁלְטָנֵהּ
ד עִם־דָּר וְדָר׃ אֲנָה נְבוּכַדְנֶצַּר שְׁלֵה הֲוֵית
בְּבַיְתִי וְרַעְנַן בְּהֵיכְלִי׃ חֵלֶם חֲזֵית וִידַחֲלִנַּנִי
וְהַרְהֹרִין עַל־מִשְׁכְּבִי וְחֶזְוֵי רֵאשִׁי יְבַהֲלֻנַּנִי׃
וּמִנִּי שִׂים טְעֵם לְהַנְעָלָה קָדָמַי לְכֹל חַכִּימֵי בָבֶל
דִּי־פְשַׁר חֶלְמָא יְהוֹדְעֻנַּנִי׃ בֵּאדַיִן עָלִּין
חַרְטֻמַיָּא אָשְׁפַיָּא כַּשְׂדָּיֵא וְגָזְרַיָּא וְחֶלְמָא אָמַר
אֲנָה קֳדָמֵיהוֹן וּפִשְׁרֵהּ לָא־מְהוֹדְעִין לִי׃ וְעַד
אָחֳרֵין עַל קָדָמַי דָּנִיֵּאל דִּי־שְׁמֵהּ בֵּלְטְשַׁאצַּר
כְּשֻׁם אֱלָהִי וְדִי רוּחַ־אֱלָהִין קַדִּישִׁין בֵּהּ וְחֶלְמָא
קָדָמוֹהִי אַמְרֵת׃ בֵּלְטְשַׁאצַּר רַב חַרְטֻמַיָּא
דִּי אֲנָה יִדְעֵת דִּי רוּחַ אֱלָהִין קַדִּישִׁין בָּךְ וְכָל־

חֶ לָא־אָנֵס לָךְ חֶזְוֵי חֶלְמִי דִי־חֲזֵית וּפִשְׁרֵהּ
אֱמַר׃ וְחֶזְוֵי רֵאשִׁי עַל־מִשְׁכְּבִי חָזֵה הֲוֵית ג׳ כתי׳
וַאֲלוּ אִילָן בְּגוֹ אַרְעָא וְרוּמֵהּ שַׂגִּיא׃ רְבָה
אִילָנָא וּתְקִף וְרוּמֵהּ יִמְטֵא לִשְׁמַיָּא וַחֲזוֹתֵהּ
לְסוֹף כָּל־אַרְעָא׃ עָפְיֵהּ שַׁפִּיר וְאִנְבֵּהּ שַׂגִּיא
וּמָזוֹן לְכֹלָּא־בֵהּ תְּחֹתוֹהִי תַּטְלֵל׀ חֵיוַת בָּרָא
וּבְעַנְפוֹהִי יְדֻרוֹן צִפֲּרֵי שְׁמַיָּא וּמִנֵּהּ יִתְּזִין כָּל־ ידרון ק׳
בִּשְׂרָא׃ חָזֵה הֲוֵית בְּחֶזְוֵי רֵאשִׁי עַל־מִשְׁכְּבִי
וַאֲלוּ עִיר וְקַדִּישׁ מִן־שְׁמַיָּא נָחִת׃ קָרֵא
בְחַיִל וְכֵן אָמַר גֹּדּוּ אִילָנָא וְקַצִּצוּ עַנְפוֹהִי אַתַּרוּ
עָפְיֵהּ וּבַדַּרוּ אִנְבֵּהּ תְּנֻד חֵיוְתָא מִן־תַּחְתּוֹהִי ל׳ וחס
וְצִפְּרַיָּא מִן־עַנְפוֹהִי׃ בְּרַם עִקַּר שָׁרְשׁוֹהִי
בְּאַרְעָא שְׁבֻקוּ וּבֶאֱסוּר דִּי־פַרְזֶל וּנְחָשׁ בְּדִתְאָא כ׳ וכת׳ ח׳
דִּי בָרָא וּבְטַל שְׁמַיָּא יִצְטַבַּע וְעִם־חֵיוְתָא חֲלָקֵהּ
כַּעֲשַׂב אַרְעָא׃ לִבְבֵהּ מִן־אֲנוֹשָׁא יְשַׁנּוֹן וּלְבַב אנשא ק׳
חֵיוָא יִתְיְהִב לֵהּ וְשִׁבְעָה עִדָּנִין יַחְלְפוּן עֲלוֹהִי׃
בִּגְזֵרַת עִירִין פִּתְגָמָא וּמֵאמַר קַדִּישִׁין
שְׁאֵלְתָא עַל־דִּבְרַת דִּי־יִנְדְּעוּן חַיַּיָּא דִּי־שַׁלִּיט
עִלָּיָא בְּמַלְכוּת אֱנוֹשָׁא וּלְמַן־דִּי יִצְבֵּא יִתְּנִנַּהּ עלאה ק׳ אנשא ק׳
וּשְׁפַל אֲנָשִׁים יְקִים עֲלַיהּ׃ דְּנָה חֶלְמָא עלה ק׳

חזירת אנה מלכא נבוכדנצר ואנתה
בלטשאצר פשרא אמר כל קבל די כל חכימי ב׳ חס׳ א׳ ג׳ בס׳
מלכותי לא יכלין פשרא להודעותני ואנתה ג׳ ב׳ מל׳
כהל די רוח אלהין קדישין בך׃ אדין
דניאל די שמה בלטשאצר אשתומם כשעה
חדה ורעינהי יבהלנה ענה מלכא ואמר
בלטשאצר חלמא ופשרא אל יבהלך ענה ב׳ חס׳ א׳
בלטשאצר ואמר מראי חלמא לשנאיך יתי׳ א׳ לשנאך ק
ופשרה לעריך׃ אילנא די חזית די רבה י׳ לערך ק
ותקף ורומה ימטא לשמיא וחזותה לכל
ארעא׃ ועפיה שפיר ואנבה שגיא ומזון
לכלא בה תחותוהי תדור חיות ברא ובענפוהי
ישכנן צפרי שמיא׃ אנתה הוא מלכא די יתי׳ ה׳
רבית ותקפת ורבותך רבת ומטת לשמיא יתי׳ י׳ ושלטנך ק
ושלטנך לסוף ארעא׃ ודי חזא מלכא עיר
וקדיש נחת מן שמיא ואמר גדו אילנא
וחבלוהי ברם עקר שרשוהי בארעא שבקו
ובאסור די פרזל ונחש בדתאא די ברא ובטל ב׳ וחס׳ א׳
שמיא יצטבע ועם חיות ברא חלקה עד די ב׳ חס׳ א׳
שבעה עדנין יחלפון עלוהי׃ דנה פשרא
מלכא

מַלְכָּא וּגְזֵרַת עִלָּיָא הִיא דִּי מְטָת עַל־מָרִיא י׳ עלאה ק
מַלְכָּא׃ וְלָךְ טָרְדִין מִן־אֲנָשָׁא וְעִם־חֵיוַת
בָּרָא לֶהֱוֵה מְדֹרָךְ וְעִשְׂבָּא כְתוֹרִין ׀ לָךְ יְטַעֲמוּן ל׳ סת׳ א
וּמִטַּל שְׁמַיָּא לָךְ מְצַבְּעִין וְשִׁבְעָה עִדָּנִין יַחְלְפוּן
עֲלָיךְ עַד דִּי תִנְדַּע דִּי־שַׁלִּיט עִלָּיָא בְּמַלְכוּת עלך ק עלאה ק
אֲנָשָׁא וּלְמַן דִּי־יִצְבֵּא יִתְּנִנַּהּ׃ וְדִי אֲמַרוּ לְמִשְׁבַּק
עִקַּר שָׁרְשׁוֹהִי דִּי אִילָנָא מַלְכוּתָךְ לָךְ קַיָּמָא מִן־דִּי
תִנְדַּע דִּי שַׁלִּטִן שְׁמַיָּא׃ לָהֵן מַלְכָּא מִלְכִּי ל׳ חס׳
יִשְׁפַּר עֲלָיךְ וַחֲטָיךְ בְּצִדְקָה פְרֻק וַעֲוָיָתָךְ בְּמִחַן עלך ק וחטאך ק
עֲנָיִן הֵן תֶּהֱוֵא אַרְכָה לִשְׁלֵוְתָךְ׃ כֹּלָּא נ׳ סת׳ א
מְטָא עַל־נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא׃
לִקְצָת יַרְחִין תְּרֵי עֲשַׂר עַל־הֵיכַל מַלְכוּתָא דִּי
בָבֶל מְהַלֵּךְ הֲוָה׃ עָנֵה מַלְכָּא וְאָמַר הֲלָא כ׳ סת׳ א
דָא־הִיא בָּבֶל רַבְּתָא דִּי־אֲנָה בֱנַיְתַהּ לְבֵית
מַלְכוּ בִּתְקַף חִסְנִי וְלִיקָר הַדְרִי׃ עוֹד מִלְּתָא ל׳
בְּפֻם מַלְכָּא קָל מִן־שְׁמַיָּא נְפַל לָךְ אָמְרִין ל׳
נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא מַלְכוּתָה עֲדָת מִנָּךְ׃ כ׳
וּמִן־אֲנָשָׁא לָךְ טָרְדִין וְעִם־חֵיוַת בָּרָא מְדֹרָךְ
עִשְׂבָּא כְתוֹרִין לָךְ יְטַעֲמוּן וְשִׁבְעָה עִדָּנִין
יַחְלְפוּן עֲלָיךְ עַד דִּי־תִנְדַּע דִּי־שַׁלִּיט עִלָּיָא עלך ק עלאה ק

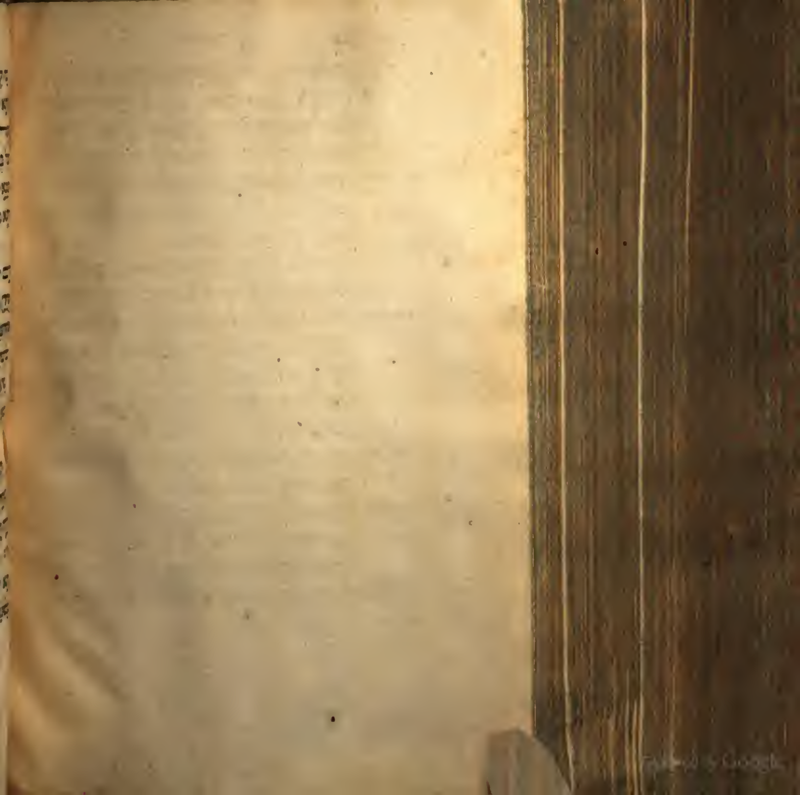
בְּמַלְכוּת אֲנָשָׁא וּלְמַן דִּי־יִצְבֵּא יִתְּנִנַּהּ׃ בַּהּ
שַׁעֲתָא מִלְּתָא סָפַת עַל־נְבוּכַדְנֶצַּר וּמִן־אֲנָשָׁא
טְרִיד וְעִשְׂבָּא כְתוֹרִין יֵאכֻל וּמִטַּל שְׁמַיָּא גִּשְׁמֵהּ
יִצְטַבַּע עַד דִּי שַׂעְרֵהּ כְּנִשְׁרִין רְבָה וְטִפְרוֹהִי
לשון יחידא קמץ ולעליה ק׳ כְּצִפְּרִין׃ וְלִקְצָת יוֹמַיָּא אֲנָה נְבוּכַדְנֶצַּר עַיְנַי
לִשְׁמַיָּא נִטְלֵת וּמַנְדְּעִי עֲלַי יְתוּב וּלְעִלָּיָא בָּרְכֵת
וּלְחַי עָלְמָא שַׁבְּחֵת וְהַדְּרֵת דִּי שָׁלְטָנֵהּ שָׁלְטָן
ודרי ק׳ עָלַם וּמַלְכוּתֵהּ עִם־דָּר וְדָר׃ וְכָל־דָּארֵי
אַרְעָא כְּלָה חֲשִׁיבִין וּכְמִצְבְּיֵהּ עָבֵד בְּחֵיל שְׁמַיָּא
ודרי ק׳ וְדָארֵי אַרְעָא וְלָא אִיתַי דִּי־יְמַחֵא בִידֵהּ וְיֵאמַר
לֵהּ מָה עֲבַדְתְּ׃ בֵּהּ זִמְנָא מַנְדְּעִי יְתוּב
ל׳ יו׳ כנען עֲלַי וְלִיקַר מַלְכוּתִי הַדְרִי וְזִוִי יְתוּב עֲלַי וְלִי
הַדָּבְרַי וְרַבְרְבָנַי יְבַעוֹן וְעַל־מַלְכוּתִי הָתְקְנַת
וּרְבוּ יַתִּירָא הוּסְפַת לִי׃ כְּעַן אֲנָה נְבוּכַדְ־
נֶצַּר מְשַׁבַּח וּמְרוֹמֵם וּמְהַדַּר לְמֶלֶךְ שְׁמַיָּא דִּי כָל־
מַעֲבָדוֹהִי קְשֹׁט וְאֹרְחָתֵהּ דִּין וְדִי מַהְלְכִין בְּגֵוָה
יָכִל לְהַשְׁפָּלָה׃

ה בֵּלְשַׁאצַּר מַלְכָּא עֲבַד לְחֶם רַב לְרַבְרְבָנוֹהִי
אֲלַף וְלָקֳבֵל אַלְפָּא חַמְרָא שָׁתֵה׃ בֵּלְשַׁאצַּר
ל׳ וי׳ מלוע דבכא אֲמַר בִּטְעֵם חַמְרָא לְהַיְתָיָה לְמָאנֵי דַּהֲבָא

וְכַסְפָּא

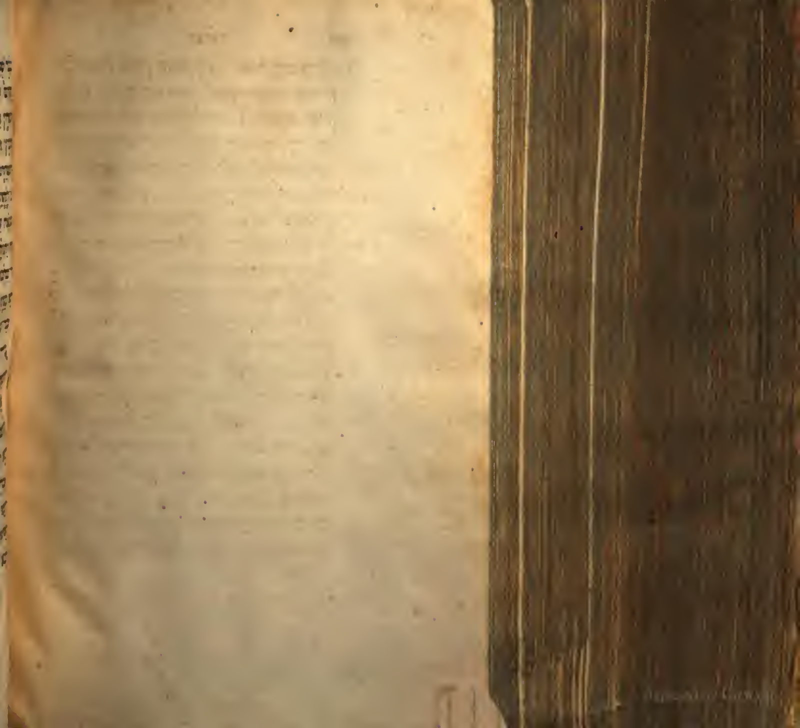
וְכַסְפָּא דִּי הַנְפֵּק נְבוּכַד־נֶצַּר אֲבוּהִי מִן־הֵיכְלָא
דִּי בִירוּשְׁלֶם וְיִשְׁתּוֹן בְּהוֹן מַלְכָּא וְרַבְרְבָנוֹהִי
שֵׁגְלָתֵהּ וּלְחֵנָתֵהּ׃ בֵּאדַיִן הַיְתִיו מָאנֵי
דַהֲבָא דִּי הַנְפִּקוּ מִן־הֵיכְלָא דִּי בֵית־אֱלָהָא
דִּי בִירוּשְׁלֶם וְאִשְׁתִּיו בְּהוֹן מַלְכָּא וְרַבְרְבָנוֹהִי
שֵׁגְלָתֵהּ וּלְחֵנָתֵהּ׃ אִשְׁתִּיו חַמְרָא וְשַׁבַּחוּ
לֵאלָהֵי דַּהֲבָא וְכַסְפָּא נְחָשָׁא פַרְזְלָא אָעָא
וְאַבְנָא׃ בַּהּ־שַׁעֲתָא נְפַקוּ אֶצְבְּעָן דִּי יַד־ שעתה
אֱנָשׁ וְכָתְבָן לָקֳבֵל נֶבְרַשְׁתָּא עַל־גִּירָא דִּי־כְתַל
הֵיכְלָא דִּי מַלְכָּא וּמַלְכָּא חָזֵה פַּס יְדָה דִּי
כָּתְבָה׃ אֱדַיִן מַלְכָּא זִיוֹהִי שְׁנוֹהִי וְרַעְיֹנֹהִי
יְבַהֲלֻנֵּהּ וְקִטְרֵי חַרְצֵהּ מִשְׁתָּרַיִן וְאַרְכֻבָּתֵהּ דָּא
לְדָא נָקְשָׁן׃ קָרֵא מַלְכָּא בְּחַיִל לְהֶעָלָה
לְאָשְׁפַיָּא כַּשְׂדָּיֵא וְגָזְרַיָּא עָנֵה מַלְכָּא וְאָמַר כשדאי
לְחַכִּימֵי בָבֶל דִּי כָל־אֱנָשׁ דִּי יִקְרֵה כְּתָבָה דְנָה
וּפִשְׁרֵהּ יְחַוִּנַּנִי אַרְגְּוָנָא יִלְבַּשׁ וְהַמּוֹנְכָא דִּי־ והמניכא
דַהֲבָא עַל־צַוְּארֵהּ וְתַלְתִּי בְמַלְכוּתָא יִשְׁלַט׃
אֱדַיִן עָלְלִין כֹּל
חַכִּימֵי מַלְכָּא וְלָא־כָהֲלִין כְּתָבָא לְמִקְרֵא
וּפִשְׁרָא לְהוֹדָעָה לְמַלְכָּא׃ אֱדַיִן מַלְכָּא

בלשאצר שגיא מתבהל וזיוהי שנין עלוהי
ורברבנוהי משתבשין׃ מלכתא לקבל מלי
עלת ק׳ מלכא ורברבנוהי לבית משתיא עללת ענת
מלכתא ואמרת מלכא לעלמין חיי אל
יתיר י׳ יבהלוך רעיונך וזיויך אל ישתנו׃ איתי
גבר במלכותך די רוח אלהין קדישין בה וביומי
אבוך נהירו ושכלתנו וחכמה כחכמת אלהין
השתכחת בה ומלכא נבוכדנצר אבוך רב
חרטמין אשפין כשדאין גזרין הקימה אבוך
מלכא׃ כל קבל די רוח יתירא ומנדע
ושכלתנו מפשר חלמין ואחוית אחידן ומשרא
קטרין השתכחת בה בדניאל די מלכא שם
שמה בלטשאצר כען דניאל יתקרי ופשרה
יהחוה׃ באדין
דניאל העל קדם מלכא ענה מלכא ואמר
יתיר ה׳ לדניאל אנתה הוא דניאל די מן בני גלותא
די יהוד די היתי מלכא אבי מן יהוד׃
עלך ק׳ ושמעת עליך די רוח אלהין בך ונהירו
ושכלתנו וחכמה יתירה השתכחת בך׃
וכען העלו קדמי חכימיא אשפיא די כתבה
דנה

דְּנָה יִקְרוֹן וּפִשְׁרֵהּ לְהוֹדָעֻתַנִי וְלָא־כָהֲלִין פְּשַׁר־
מִלְּתָא לְהַחֲוָיָה׃ וַאֲנָה שִׁמְעֵת עֲלָיךְ דִּי־ יתיר י׳
תוּכַל פִּשְׁרִין לְמִפְשַׁר וְקִטְרִין לְמִשְׁרֵא כְּעַן הֵן
תוּכַל כְּתָבָא לְמִקְרֵא וּפִשְׁרֵהּ לְהוֹדָעוּתַנִי תכול ק׳
אַרְגְּוָנָא תִלְבַּשׁ וְהַמוֹנְכָא דִּי־דַהֲבָא עַל־צַוְּארָךְ והמניכא ק׳
וְתַלְתָּא בְמַלְכוּתָא תִּשְׁלַט׃
בֵּאדַיִן עָנֵה דָנִיֵּאל וְאָמַר
קֳדָם מַלְכָּא מַתְּנָתָךְ לָךְ לֶהֶוְיָן וּנְבָזְבְּיָתָךְ
לְאָחֳרָן הַב בְּרַם כְּתָבָא אֶקְרֵא לְמַלְכָּא וּפִשְׁרָא יקרין
אֲהוֹדְעִנֵּהּ׃ אַנְתָּה מַלְכָּא אֱלָהָא עִלָּיאָ יתיר ה׳ עלאה ק׳
מַלְכוּתָא וּרְבוּתָא וִיקָרָא וְהַדְרָה יְהַב לִנְבֻכַדְ־ י׳ חס׳ וא׳
נֶצַּר אֲבוּךְ׃ וּמִן־רְבוּתָא דִּי יְהַב־לֵהּ כֹּל
עַמְמַיָּא אֻמַיָּא וְלִשָּׁנַיָּא הֲווֹ זָאעִין וְדָחֲלִין מִן־ זיעין ק׳
קֳדָמוֹהִי דִּי־הֲוָא צָבֵא הֲוָה קָטֵל וְדִי־הֲוָה צָבֵא ל׳ כת׳ א׳
הֲוָה מַחֵא וְדִי־הֲוָה צָבֵא הֲוָה מָרִים וְדִי־הֲוָה ב׳ בכ׳ לש׳
צָבֵא הֲוָה מַשְׁפִּל׃ וּכְדִי רִם לִבְבֵהּ וְרוּחֵהּ תִּקְפַת ג׳ ב׳ מל׳
לַהֲזָדָה הָנְחַת מִן־כָּרְסֵא מַלְכוּתֵהּ וִיקָרָה הֶעְדִּיו ל׳ וכת׳ ה׳
מִנֵּהּ׃ וּמִן־בְּנֵי אֲנָשָׁא טְרִיד וְלִבְבֵהּ עִם־
חֵיוְתָא שַׁוִּי וְעִם־עֲרָדַיָּא מְדוֹרֵהּ עִשְׂבָּא כְתוֹרִין שויו ק׳
יְטַעֲמוּנֵּהּ וּמִטַּל שְׁמַיָּא גִּשְׁמֵהּ יִצְטַבַּע עַד־יְדַע ל׳ מל׳

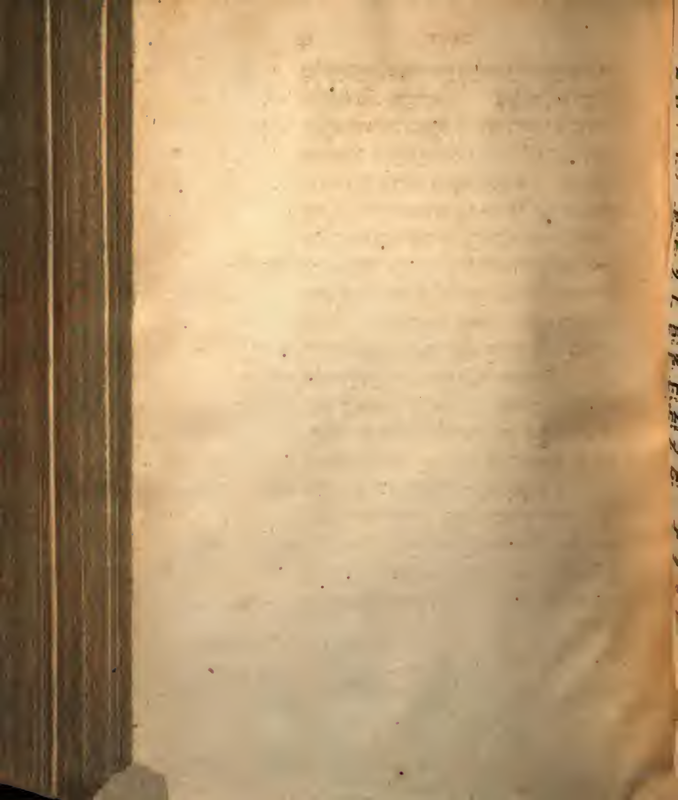
די־שליט אלהא עליא במלכות אנשא ולמן־ עלאה ק
די יצבא יהקים עליה ׃ ואנתה ברה בלשאצר אנת ק
לא השפלת לבבך כל־קבל די כל־דנה
ידעת ׃ ועל מרא שמיא התרוממת ולמאניא
די־ביתה היתיו קדמיך ואנתה ורברבניך
שגלתך ולחנתך חמרא שתין בהון ולאלהי
כספא ודהבא נחשא פרזלא אעא ואבנא
די לא־חזין ולא־שמעין ולא ידעין שבחת
ולאלהא די־נשמתך בידה וכל־ארחתך לה
לא הדרת ׃ באדין מן־קדמוהי שליח פסא
די־ידא וכתבא דנה רשים ׃ ודנה כתבא
די רשים מנא מנא תקל ופרסין ׃ דנה פשר
מלתא מנא מנה־אלהא מלכותך והשלמה ׃
תקל תקילתה במאזניא והשתכחת חסיר׃
פרס פריסת מלכותך ויהיבת למדי ופרס ׃
באדין אמר בלשאצר והלבשו לדניאל
ארגונא והמונכא די־דהבא על־צוארה והכרזו והמניכא
עלוהי די־להוא שליט תלתא במלכותא ׃
בה בליליא קטיל בלשאצר מלכא כשדיא ׃ כשדאה ק
ו ודריוש מדיא קבל מלכותא מדאה ק

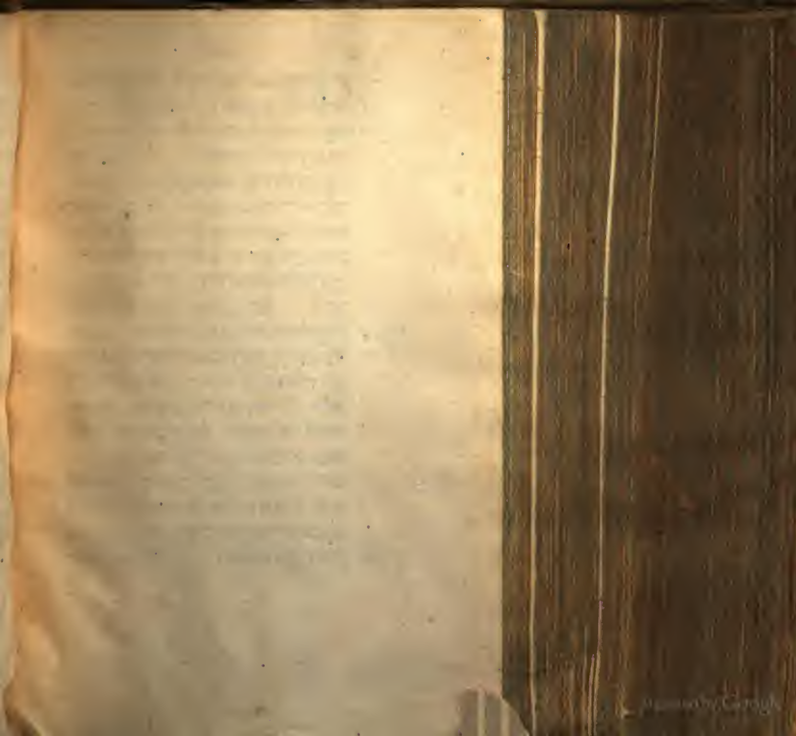

כְּבַר שְׁנִין שִׁתִּין וְתַרְתֵּין׃ שְׁפַר קֳדָם דָּרְיָוֶשׁ ב׳
וַהֲקִים עַל־מַלְכוּתָא לַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא מְאָה
וְעֶשְׂרִין דִּי לֶהֱוֺן בְּכָל־מַלְכוּתָא׃ וְעֵלָּא מִנְּהוֺן
סָרְכִין תְּלָתָה דִּי דָנִיֵּאל חַד מִנְּהוֺן דִּי לֶהֱוֺן
אֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא אִלֵּין יָהֲבִין לְהוֺן טַעְמָא וּמַלְכָּא ה׳ כ׳ חס׳
לָא־לֶהֱוֵא נָזִק׃ אֱדַיִן דָּנִיֵּאל דְּנָה הֲוָה ל׳ וחס׳
מִתְנַצַּח עַל־סָרְכַיָּא וַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא כָּל־קֳבֵל דִּי
רוּחַ יַתִּירָא בֵּהּ וּמַלְכָּא עֲשִׁית לַהֲקָמוּתֵהּ עַל־ ל׳ סבי׳ מ׳
כָּל־מַלְכוּתָא׃ אֱדַיִן סָרְכַיָּא וַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא
הֲווֺ בָעַיִן עִלָּה לְהַשְׁכָּחָה לְדָנִיֵּאל מִצַּד מַלְכוּתָא
וְכָל־עִלָּה וּשְׁחִיתָה לָא יָכְלִין לְהַשְׁכָּחָה כָּל־
קֳבֵל דִּי־מְהֵימַן הוּא וְכָל־שָׁלוּ וּשְׁחִיתָה לָא
הִשְׁתְּכַחַת עֲלוֺהִי׃ אֱדַיִן גֻּבְרַיָּא אִלֵּךְ
אָמְרִין דִּי לָא נְהַשְׁכַּח לְדָנִיֵּאל דְּנָה כָּל־עִלָּה
לָהֵן הַשְׁכַּחְנָא עֲלוֺהִי בְּדָת אֱלָהֵהּ׃ אֱדַיִן ב׳
סָרְכַיָּא וַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא אִלֵּן הַרְגִּשׁוּ עַל־מַלְכָּא ה׳ כ׳ חס׳
וְכֵן אָמְרִין לֵהּ דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא לְעָלְמִין חֱיִי׃
אִתְיָעַטוּ כֹּל סָרְכֵי מַלְכוּתָא סִגְנַיָּא
וַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא הַדָּבְרַיָּא וּפַחֲוָתָא לְקַיָּמָה קְיָם
מַלְכָּא וּלְתַקָּפָה אֱסָר דִּי כָל־דִּי־יִבְעֵא בָעוּ מִן־

כל־אלה ואנש עד־יומין תלתין להן מנך מלכא
ל׳ חס יתרמא לגב אריותא ׃ כען מלכא תקים
ל׳ וחס אסרא ותרשם כתבא די לא להשניה כדת־
מדי ופרס די־לא תעדא ׃ כל־קבל דנה
מלכא דריוש רשם כתבא ואסרא ׃ ודניאל
כדי ידע די־רשים כתבא על לביתה וכוין
פתיחן לה בעליתה נגד ירושלם וזמנין תלתה
ל׳ רפי ביומא הוא ברך על־ברכוהי ומצלא ומודא
קדם אלהה כל־קבל די־הוא עבד מן־קדמת
דנה ׃ אדין גבריא אלך הרגשו והשכחו
ב׳ וכוין יה לדניאל בעה ומתחנן קדם אלהה ׃ באדין
סכ׳ ל׳ י׳ חס בליש קרבו ואמרין קדם־מלכא על־אסר מלכא הלא
אסר רשמת די כל־אנש די־יבעא מן־כל־אלה
ואנש עד־יומין תלתין להן מנך מלכא
יתרמא לגב אריותא ענה מלכא ואמר יציבא
מלתא כדת־מדי ופרס די־לא תעדא ׃
באדין ענו ואמרין קדם מלכא די דניאל די
על׳ ק׳ מן־בני גלותא די יהוד לא־שם עליך מלכא
טעם ועל־אסרא די רשמת וזמנין תלתא
ב׳ חד כל ל׳ ביומא בעא בעותה ׃ אדין מלכא כדי

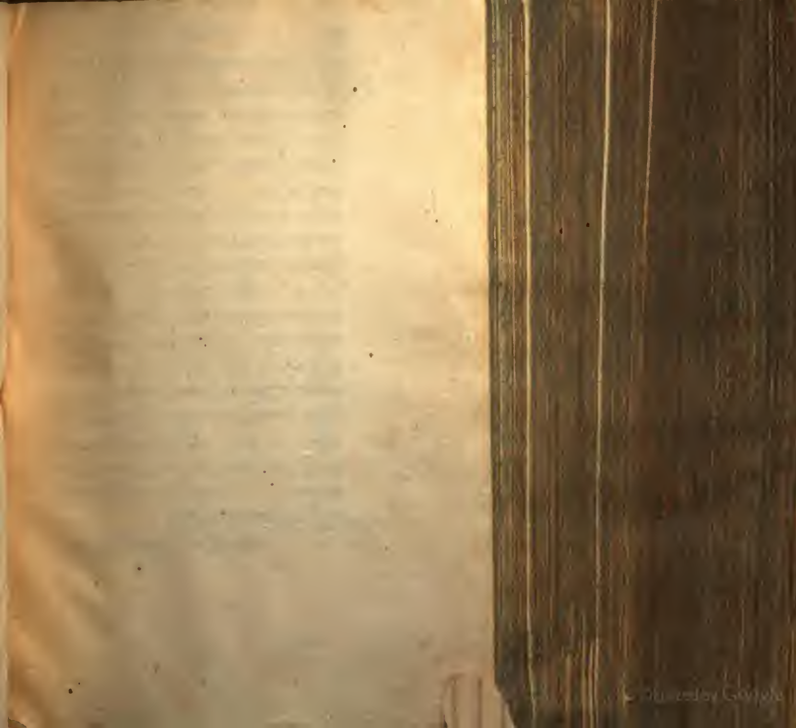
מלתא

מלתא שמע שגיא באש עלוהי ועל דניאל שם
בל לשיזבותה ועד מעלי שמשא הוה משתדר ל׳ כ׳ מלי׳
להצלותה: באדין גבריא אלך הרגשו על־
מלכא ואמרין למלכא דע מלכא די־דת למדי
ופרס די־כל־אסר וקים די־מלכא יהקים לא יתיר יו׳
להשניה: באדין מלכא אמר והיתיו לדניאל
ורמו לגבא די אריותא ענה מלכא ואמר
לדניאל אלהך די־אנתה פלח לה בתדירא יתיר י׳ יתיר א
הוא ישיזבנך: והיתית אבן חדא ושמת ל׳ וחס׳
על־פם גבא וחתמה מלכא בעזקתה ובעזקת
רברבנוהי די לא־תשנא צבו בדניאל:
אדין אזל מלכא להיכלה ובת טות ודחון לא־ ל׳
הנעל קדמוהי ושנתה נדת עלוהי: באדין ב׳
מלכא בשפרפרא יקום בנגהא ובהתבהלה
לגבא די־אריותא אזל: ובמקרבה לגבא
לדניאל בקל עציב זעק ענה מלכא ואמר ל׳
לדניאל דניאל עבד אלהא חיא אלהך די
אנתה פלח־לה בתדירא היכל לשיזבותך מן־ יתיר י׳
אריותא: אדין דניאל עם־מלכא מלל
מלכא לעלמין חיי: אלהי שלח מלאכה

וּסֲגַר פֻּם אַרְיָוָתָא וְלָא חַבְּלוּנִי כָּל־קֳבֵל דִּי
עי׳ ׳ קָדָמוֹהִי זָכוּ הִשְׁתְּכַחַת לִי וְאַף קֳדָמָךְ מַלְכָּא
חֲבוּלָה לָא עַבְדֵת׃ בֵּאדַיִן מַלְכָּא שַׂגִּיא טְאֵב
עֲלוֹהִי וּלְדָנִיֵּאל אֲמַר לְהַנְסָקָה מִן־גֻּבָּא וְהֻסַּק
דָּנִיֵּאל מִן־גֻּבָּא וְכָל־חֲבָל לָא־הִשְׁתְּכַח בֵּהּ דִּי
הֵימִן בֵּאלָהֵהּ׃ וַאֲמַר מַלְכָּא וְהַיְתִיו גֻּבְרַיָּא
אִלֵּךְ דִּי־אֲכַלוּ קַרְצוֹהִי דִּי דָנִיֵּאל וּלְגֹב אַרְיָוָתָא
רְמוֹ אִנּוּן בְּנֵיהוֹן וּנְשֵׁיהוֹן וְלָא מְטוֹ לְאַרְעִית
גֻּבָּא עַד דִּי שְׁלִטוּ בְהוֹן אַרְיָוָתָא וְכָל־גַּרְמֵיהוֹן
הַדִּקוּ׃ בֵּאדַיִן דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא כְּתַב לְכָל־
ידרין ק עַמְמַיָּא אֻמַיָּא וְלִשָּׁנַיָּא דִּי־דָאְרִין בְּכָל־אַרְעָא
שְׁלָמְכוֹן יִשְׂגֵּא׃ מִן־קֳדָמַי שִׂים טְעֵם דִּי בְּכָל־
זיעין ק שָׁלְטָן מַלְכוּתִי לֶהֱוֺן זָאְעִין וְדָחֲלִין מִן־קֳדָם
אֱלָהֵהּ דִּי דָנִיֵּאל דִּי־הוּא אֱלָהָא חַיָּא וְקַיָּם
לְעָלְמִין וּמַלְכוּתֵהּ דִּי־לָא תִתְחַבַּל וְשָׁלְטָנֵהּ עַד־
ג׳ סק׳ ז סוֹפָא׃ מְשֵׁיזִב וּמַצִּל וְעָבֵד אָתִין וְתִמְהִין
בִּשְׁמַיָּא וּבְאַרְעָא דִּי שֵׁיזִב לְדָנִיֵּאל מִן־יַד
אַרְיָוָתָא׃ וְדָנִיֵּאל דְּנָה הַצְלַח בְּמַלְכוּת
פרסאה ק דָּרְיָוֶשׁ וּבְמַלְכוּת כּוֹרֶשׁ פָּרְסָיָא׃
ז בִּשְׁנַת חֲדָה לְבֵלְאשַׁצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל

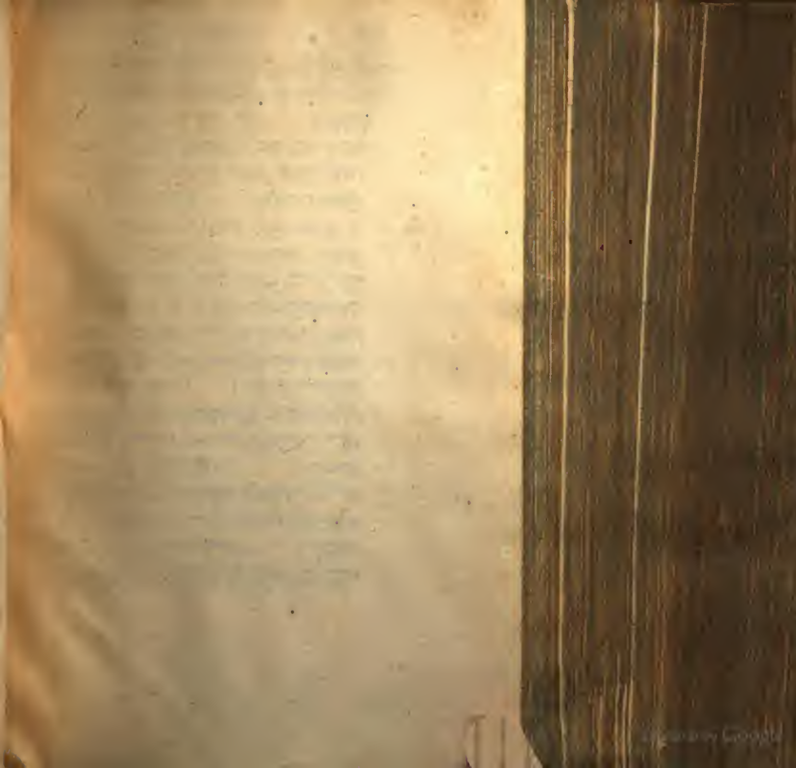

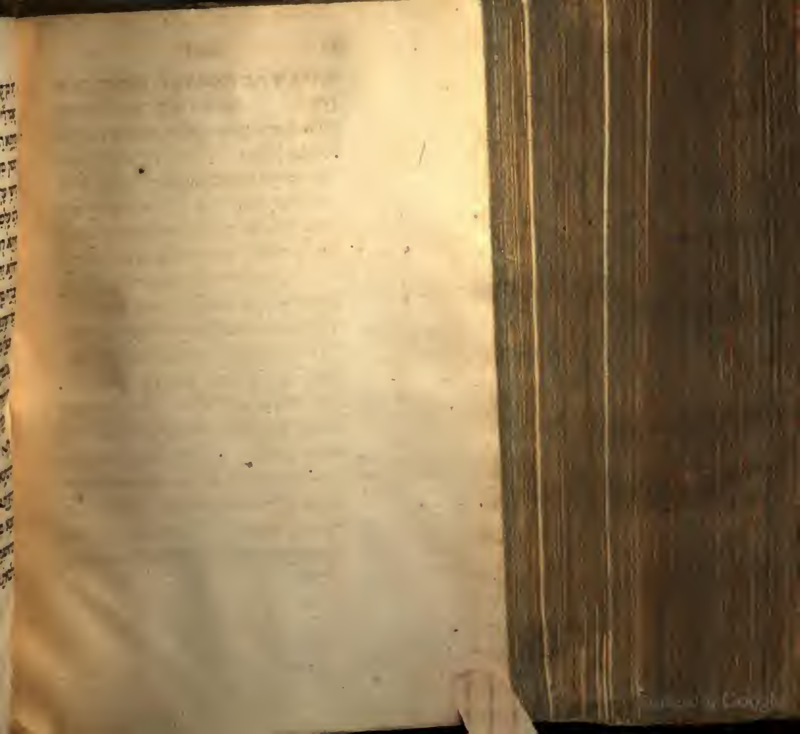

דָּנִיֵּאל חֵלֶם חֲזָה וְחֶזְוֵי רֵאשֵׁהּ עַל־מִשְׁכְּבֵהּ
בֵּאדַיִן חֶלְמָא כְתַב רֵאשׁ מִלִּין אֲמַר׃ עָנֵה
דָנִיֵּאל וְאָמַר חָזֵה הֲוֵית בְּחֶזְוִי עִם־לֵילְיָא וַאֲרוּ
אַרְבַּע רוּחֵי שְׁמַיָּא מְגִיחָן לְיַמָּא רַבָּא׃ וְאַרְבַּע
חֵיוָן רַבְרְבָן סָלְקָן מִן־יַמָּא שָׁנְיָן דָּא מִן־דָּא׃
קַדְמָיְתָא כְאַרְיֵה וְגַפִּין דִּי־נְשַׁר לַהּ חָזֵה הֲוֵית
עַד דִּי־מְּרִיטוּ נַפַּיהּ וּנְטִילַת מִן־אַרְעָא וְעַל־ נשם ק׳
רַגְלַיִן כֶּאֱנָשׁ הֳקִימַת וּלְבַב אֱנָשׁ יְהִיב לַהּ׃ ל׳
וַאֲרוּ חֵיוָא אָחֳרִי תִנְיָנָה דָּמְיָה לְדֹב וְלִשְׂטַר־
חַד הֳקִמַת וּתְלָת עִלְעִין בְּפֻמַּהּ בֵּין שִׁנַּיהּ וְכֵן ל׳ שנה ק׳
אָמְרִין לַהּ קוּמִי אֲכֻלִי בְּשַׂר שַׂגִּיא׃ בָּאתַר ל׳ וחס׳
דְּנָה חָזֵה הֲוֵית וַאֲרוּ אָחֳרִי כִּנְמַר וְלַהּ גַּפִּין ל׳ ר׳ ול׳
אַרְבַּע דִּי־עוֹף עַל־גַּבַּיהּ וְאַרְבְּעָה רֵאשִׁין יתי׳ י׳
לְחֵיוְתָא וְשָׁלְטָן יְהִיב לַהּ׃ בָּאתַר דְּנָה
חָזֵה הֲוֵית בְּחֶזְוֵי לֵילְיָא וַאֲרוּ חֵיוָה רְבִיעָיאָ רביעאה ק׳
דְּחִילָה וְאֵמְתָנִי וְתַקִּיפָא יַתִּירָה וְשִׁנַּיִן דִּי־פַרְזֶל ג׳ ב׳ כתי׳ א׳
לַהּ רַבְרְבָן אָכְלָה וּמַדֱּקָה וּשְׁאָרָא בְּרַגְלַיהּ יתי׳ י׳
רָפְסָה וְהִיא מְשַׁנְּיָא מִן־כָּל־חֵיוָתָא דִּי קָדָמַיהּ יתי׳ י׳
וְקַרְנַיִן עֲשַׂר לַהּ׃ מִשְׂתַּכַּל הֲוֵית בְּקַרְנַיָּא
וַאֲלוּ קֶרֶן אָחֳרִי זְעֵירָה סִלְקַת בֵּינֵיהוֹן וּתְלָת ל׳ ביניהן ק׳

מִן־קַרְנַיָּא קַדְמָיָתָא אִיתְעֲקַרוּ מִן־קֳדָמַיַהּ וַאֲלוּ איתעקרו ק
עַיְנִין כְּעַיְנֵי אֲנָשָׁא בְּקַרְנָא דָא וּפֻם מְמַלִּל
רַבְרְבָן׃ חָזֵה הֲוֵית עַד דִּי כָרְסָוָן רְמִיו
וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִב לְבוּשֵׁהּ כִּתְלַג חִוָּר וּשְׂעַר
רֵאשֵׁהּ כַּעֲמַר נְקֵא כָּרְסְיֵהּ שְׁבִיבִין דִּי־נוּר
גַּלְגִּלּוֹהִי נוּר דָּלִק׃ נְהַר דִּי־נוּר נָגֵד וְנָפֵק
מִן־קֳדָמוֹהִי אֶלֶף אַלְפִים יְשַׁמְּשׁוּנֵּהּ וְרִבּוֹ רִבְוָן אלפין ק׳ ורבבן ק׳
קָדָמוֹהִי יְקוּמוּן דִּינָא יְתִב וְסִפְרִין פְּתִיחוּ׃
חָזֵה הֲוֵית בֵּאדַיִן מִן־קָל מִלַּיָּא רַבְרְבָתָא דִּי
קַרְנָא מְמַלֱּלָא חָזֵה הֲוֵית עַד דִּי קְטִילַת חֵיוְתָא
וְהוּבַד גִּשְׁמַהּ וִיהִיבַת לִיקֵדַת אֶשָּׁא׃ וּשְׁאָר
חֵיוָתָא הֶעְדִּיו שָׁלְטָנְהוֹן וְאַרְכָה בְחַיִּין יְהִיבַת ג
לְהוֹן עַד־זְמַן וְעִדָּן׃ חָזֵה הֲוֵית בְּחֶזְוֵי
לֵילְיָא וַאֲרוּ עִם־עֲנָנֵי שְׁמַיָּא כְּבַר אֱנָשׁ אָתֵה
הֲוָה וְעַד־עַתִּיק יוֹמַיָּא מְטָה וּקְדָמוֹהִי
הַקְרְבוּהִי׃ וְלֵהּ יְהִיב שָׁלְטָן וִיקָר וּמַלְכוּ ל׳ וחס׳
וְכֹל עַמְמַיָּא אֻמַיָּא וְלִשָּׁנַיָּא לֵהּ יִפְלְחוּן שָׁלְטָנֵהּ
שָׁלְטָן עָלַם דִּי־לָא יֶעְדֵּה וּמַלְכוּתֵהּ דִּי־לָא
תִתְחַבַּל׃ אֶתְכְּרִיַּת רוּחִי אֲנָה דָנִיֵּאל בְּגוֹ
נִדְנֶה וְחֶזְוֵי רֵאשִׁי יְבַהֲלֻנַּנִי׃ קִרְבֵת עַל־
חד

חַד מִן־קָאֲמַיָּא וְיַצִּיבָא אֶבְעֵא מִנֵּהּ עַל־כָּל־דְּנָה
וַאֲמַר־לִי וּפְשַׁר מִלַּיָּא יְהוֹדְעִנַּנִי׃ אִלֵּין
חֵיוָתָא רַבְרְבָתָא דִּי אִנִּין אַרְבַּע אַרְבְּעָה מַלְכִין
יְקוּמוּן מִן־אַרְעָא׃ וִיקַבְּלוּן מַלְכוּתָא
קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין וְיַחְסְנוּן מַלְכוּתָא עַד־עָלְמָא וְעַד
עָלַם עָלְמַיָּא׃ אֱדַיִן צְבִית לְיַצָּבָא עַל־
חֵיוְתָא רְבִיעָיְתָא דִּי־הֲוָת שָׁנְיָה מִן־כָּלְּהֵין כלהון ק
דְּחִילָה יַתִּירָה שִׁנַּהּ דִּי־פַרְזֶל וְטִפְרַהּ דִּי־נְחָשׁ שנה ק
אָכְלָה מַדֲּקָה וּשְׁאָרָא בְּרַגְלַהּ רָפְסָה׃
וְעַל־קַרְנַיָּא עֲשַׂר דִּי בְרֵאשַׁהּ וְאָחֳרִי דִּי סִלְקַת ל׳ ית׳
וּנְפַלוּ מִן־קֳדָמַהּ תְּלָת וְקַרְנָא דִכֵּן וְעַיְנִין לַהּ ונפלה ק
וּפֻם מְמַלִּל רַבְרְבָן וְחֶזְוַהּ רַב מִן־חַבְרָתַהּ׃ ג׳
חָזֵה הֲוֵית וְקַרְנָא דִכֵּן עָבְדָה קְרָב עִם־קַדִּישִׁין
וְיָכְלָה לְהוֹן׃ עַד דִּי־אֲתָה עַתִּיק יוֹמַיָּא ל׳ חס
וְדִינָא יְהִב לְקַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין וְזִמְנָא מְטָה
וּמַלְכוּתָא הֶחֱסִנוּ קַדִּישִׁין׃ כֵּן אֲמַר חֵיוְתָא
רְבִיעָיְתָא מַלְכוּ רְבִיעָיָא תֶּהֱוֵא בְאַרְעָא דִּי רביעאה ק
תִשְׁנֵא מִן־כָּל־מַלְכְוָתָא וְתֵאכֻל כָּל־אַרְעָא
וּתְדוּשִׁנַּהּ וְתַדְּקִנַּהּ׃ וְקַרְנַיָּא עֲשַׂר מִנַּהּ
מַלְכוּתָה עַשְׂרָה מַלְכִין יְקֻמוּן וְאָחֳרָן יְקוּם

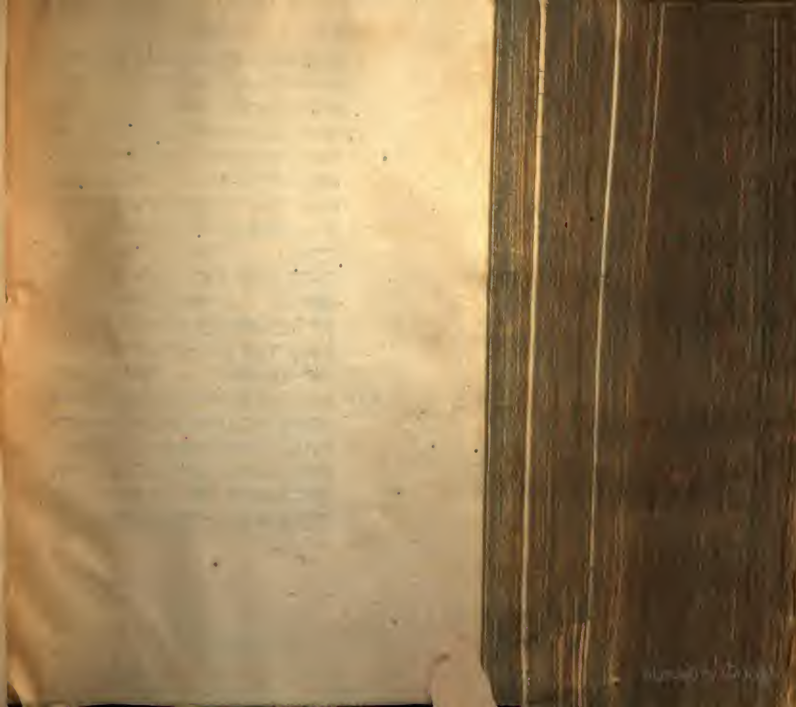
ל׳ וחס׳ אָחֳרֵיהֹן וְהוּא יִשְׁנֵא מִן־קַדְמָיֵא וּתְלָתָה מַלְכִין
עלאה ק׳ יְהַשְׁפִּל ׃ וּמִלִּין לְצַד עִלָּיָא יְמַלִּל וּלְקַדִּישֵׁי
עֶלְיוֹנִין יְבַלֵּא וְיִסְבַּר לְהַשְׁנָיָה זִמְנִין וְדָת
וְיִתְיַהֲבוּן בִּידֵהּ עַד־עִדָּן וְעִדָּנִין וּפְלַג עִדָּן ׃
ל׳ וחס׳ וְדִינָא יִתִּב וְשָׁלְטָנֵהּ יְהַעְדּוֹן לְהַשְׁמָדָה
וּלְהוֹבָדָה עַד־סוֹפָא ׃ וּמַלְכוּתָה וְשָׁלְטָנָא
וּרְבוּתָא דִּי מַלְכְוָת תְּחוֹת כָּל־שְׁמַיָּא יְהִיבַת
לְעַם קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין מַלְכוּתֵהּ מַלְכוּת עָלַם
וְכֹל שָׁלְטָנַיָּא לֵהּ יִפְלְחוּן וְיִשְׁתַּמְּעוּן ׃
עַד־כָּה סוֹפָא דִי־מִלְּתָא אֲנָה דָנִיֵּאל שַׂגִּיא׀
רַעְיוֹנַי יְבַהֲלֻנַּנִי וְזִיוַי יִשְׁתַּנּוֹן עֲלַי וּמִלְּתָא בְּלִבִּי
ח נִטְרֵת ׃ בִּשְׁנַת שָׁלוֹשׁ
לְמַלְכוּת בֵּלְאשַׁצַּר הַמֶּלֶךְ חָזוֹן נִרְאָה אֵלַי אֲנִי
כ׳ דָנִיֵּאל אַחֲרֵי הַנִּרְאָה אֵלַי בַּתְּחִלָּה ׃ וָאֶרְאֶה
ל׳ וחס׳ בֶּחָזוֹן וַיְהִי בִּרְאֹתִי וַאֲנִי בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה אֲשֶׁר
בְּעֵילָם הַמְּדִינָה וָאֶרְאֶה בֶּחָזוֹן וַאֲנִי הָיִיתִי עַל־
אוּבַל אוּלָי ׃ וָאֶשָּׂא עֵינַי וָאֶרְאֶה וְהִנֵּה׀
אַיִל אֶחָד עֹמֵד לִפְנֵי הָאֻבָל וְלוֹ קְרָנָיִם
וְהַקְּרָנַיִם גְּבֹהוֹת וְהָאַחַת גְּבֹהָה מִן־הַשֵּׁנִית
וְהַגְּבֹהָה עֹלָה בָּאַחֲרֹנָה ׃ רָאִיתִי אֶת־
האיל

הָאַיִל מְנַגֵּחַ יָמָּה וְצָפוֹנָה וָנֶגְבָּה וְכָל־חַיּוֹת לֹא־ ה׳ כ׳ חס׳
יַעַמְדוּ לְפָנָיו וְאֵין מַצִּיל מִיָּדוֹ וְעָשָׂה כִרְצֹנוֹ ד׳ חס׳ כלש׳
וְהִגְדִּיל׃ וַאֲנִי הָיִיתִי מֵבִין וְהִנֵּה צְפִיר־
הָעִזִּים בָּא מִן־הַמַּעֲרָב עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וְאֵין
נוֹגֵעַ בָּאָרֶץ וְהַצָּפִיר קֶרֶן חָזוּת בֵּין עֵינָיו׃
וַיָּבֹא עַד־הָאַיִל בַּעַל הַקְּרָנַיִם
אֲשֶׁר רָאִיתִי עֹמֵד לִפְנֵי הָאֻבָל וַיָּרָץ אֵלָיו
בַּחֲמַת כֹּחוֹ׃ וּרְאִיתִיו מַגִּיעַ אֵצֶל הָאַיִל
וַיִּתְמַרְמַר אֵלָיו וַיַּךְ אֶת־הָאַיִל וַיְשַׁבֵּר אֶת־שְׁתֵּי
קְרָנָיו וְלֹא־הָיָה כֹחַ בָּאַיִל לַעֲמֹד לְפָנָיו וַיַּשְׁלִיכֵהוּ ג׳ ול׳ מל׳
אַרְצָה וַיִּרְמְסֵהוּ וְלֹא־הָיָה מַצִּיל לָאַיִל מִיָּדוֹ׃
וּצְפִיר הָעִזִּים הִגְדִּיל עַד־מְאֹד וּכְעָצְמוֹ נִשְׁבְּרָה
הַקֶּרֶן הַגְּדֹלָה וַתַּעֲלֶנָה חָזוּת אַרְבַּע תַּחְתֶּיהָ ל׳ וחס׳
לְאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמָיִם׃ וּמִן־הָאַחַת מֵהֶם
יָצָא קֶרֶן־אַחַת מִצְּעִירָה וַתִּגְדַּל־יֶתֶר אֶל־הַנֶּגֶב ג׳ סבי׳ יצאת
וְאֶל־הַמִּזְרָח וְאֶל־הַצֶּבִי׃ וַתִּגְדַּל עַד־צְבָא
הַשָּׁמָיִם וַתַּפֵּל אַרְצָה מִן־הַצָּבָא וּמִן־הַכּוֹכָבִים
וַתִּרְמְסֵם׃ וְעַד שַׂר־הַצָּבָא הִגְדִּיל וּמִמֶּנּוּ
הֻרִים הַתָּמִיד וְהֻשְׁלַךְ מְכוֹן מִקְדָּשׁוֹ׃ הורם
ק׳
וְצָבָא תִּנָּתֵן עַל־הַתָּמִיד בְּפָשַׁע וְתַשְׁלֵךְ אֱמֶת

אַרְצָה וְעָשְׂתָה וְהִצְלִיחָה׃ וָאֶשְׁמְעָה אֶחָד־
קָדוֹשׁ מְדַבֵּר וַיֹּאמֶר אֶחָד קָדוֹשׁ לַפַּלְמוֹנִי ל' ומל'
הַמְדַבֵּר עַד־מָתַי הֶחָזוֹן הַתָּמִיד וְהַפֶּשַׁע שֹׁמֵם
תֵּת וְקֹדֶשׁ וְצָבָא מִרְמָס׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי עַד־
עֶרֶב בֹּקֶר אַלְפַּיִם וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְנִצְדַּק קֹדֶשׁ׃
וַיְהִי בִּרְאֹתִי אֲנִי דָנִיֵּאל אֶת־הֶחָזוֹן וָאֲבַקְשָׁה ל' וחל כען
בִינָה וְהִנֵּה עֹמֵד לְנֶגְדִּי כְּמַרְאֵה גָבֶר׃ וָאֶשְׁמַע
קוֹל־אָדָם בֵּין אוּלָי וַיִּקְרָא וַיֹּאמַר גַּבְרִיאֵל הָבֵן ל' כסת'
לְהַלָּז אֶת־הַמַּרְאֶה׃ וַיָּבֹא אֵצֶל עָמְדִי וּבְבֹאוֹ
נִבְעַתִּי וָאֶפְּלָה עַל־פָּנָי וַיֹּאמֶר אֵלַי הָבֵן בֶּן־אָדָם
כִּי לְעֶת־קֵץ הֶחָזוֹן׃ וּבְדַבְּרוֹ עִמִּי נִרְדַּמְתִּי עַל־
פָּנַי אָרְצָה וַיִּגַּע־בִּי וַיַּעֲמִידֵנִי עַל־עָמְדִי׃ וַיֹּאמֶר ב' מל'
הִנְנִי מוֹדִיעֲךָ אֵת אֲשֶׁר־יִהְיֶה בְּאַחֲרִית הַזָּעַם כִּי
לְמוֹעֵד קֵץ׃ הָאַיִל אֲשֶׁר־רָאִיתָ בַּעַל הַקְּרָנָיִם
מַלְכֵי מָדַי וּפָרָס׃ וְהַצָּפִיר הַשָּׂעִיר מֶלֶךְ יָוָן
וְהַקֶּרֶן הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר בֵּין־עֵינָיו הוּא הַמֶּלֶךְ ל' מל' בסיפ'
הָרִאשׁוֹן׃ וְהַנִּשְׁבֶּרֶת וַתַּעֲמֹדְנָה אַרְבַּע תַּחְתֶּיהָ
אַרְבַּע מַלְכֻיוֹת מִגּוֹי יַעֲמֹדְנָה וְלֹא בְכֹחוֹ׃
וּבְאַחֲרִית מַלְכוּתָם כְּהָתֵם הַפֹּשְׁעִים יַעֲמֹד מֶלֶךְ
עַז־פָּנִים וּמֵבִין חִידוֹת׃

וְעָצַם כֹּחוֹ וְלֹא בְכֹחוֹ וְנִפְלָאוֹת יַשְׁחִית וְהִצְלִיחַ
וְעָשָׂה וְהִשְׁחִית עֲצוּמִים וְעַם קְדֹשִׁים׃ וְעַל־
שִׂכְלוֹ וְהִצְלִיחַ מִרְמָה בְּיָדוֹ וּבִלְבָבוֹ יַגְדִּיל וּבְשַׁלְוָה
יַשְׁחִית רַבִּים וְעַל־שַׂר שָׂרִים יַעֲמֹד וּבְאֶפֶס יָד
יִשָּׁבֵר׃ וּמַרְאֵה הָעֶרֶב וְהַבֹּקֶר אֲשֶׁר נֶאֱמַר ז
אֱמֶת הוּא וְאַתָּה סְתֹם הֶחָזוֹן כִּי לְיָמִים רַבִּים׃
וַאֲנִי דָנִיֵּאל נִהְיֵיתִי וְנֶחֱלֵיתִי יָמִים וָאָקוּם
וָאֶעֱשֶׂה אֶת־מְלֶאכֶת הַמֶּלֶךְ וָאֶשְׁתּוֹמֵם עַל־ ל' וח' ואשתומם
הַמַּרְאֶה וְאֵין מֵבִין׃
בִּשְׁנַת אַחַת לְדָרְיָוֶשׁ בֶּן־אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ מִזֶּרַע מָדָי ט
אֲשֶׁר הָמְלַךְ עַל מַלְכוּת כַּשְׂדִּים׃ בִּשְׁנַת אַחַת ל'
לְמָלְכוֹ אֲנִי דָּנִיֵּאל בִּינֹתִי בַּסְּפָרִים מִסְפַּר הַשָּׁנִים
אֲשֶׁר הָיָה דְבַר־יְהוָה אֶל־יִרְמִיָה הַנָּבִיא
לְמַלֹּאות לְחָרְבוֹת יְרוּשָׁלַםִ שִׁבְעִים שָׁנָה׃
וָאֶתְּנָה אֶת־פָּנַי אֶל־אֲדֹנָי הָאֱלֹהִים לְבַקֵּשׁ
תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים בְּצוֹם וְשַׂק וָאֵפֶר׃ וָאֶתְפַּלְלָה
לַיהוָה אֱלֹהַי וָאֶתְוַדֶּה וָאֹמְרָה אָנָּא אֲדֹנָי הָאֵל
הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא שֹׁמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד לְאֹהֲבָיו
וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָיו׃ חָטָאנוּ וְעָוִינוּ וְהִרְשַׁעְנוּ וּמָרָדְנוּ והרשענו ק'
וְסוֹר מִמִּצְוֺתֶךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ׃ וְלֹא שָׁמַעְנוּ אֶל־ כ' חס'

עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר דִּבְּרוּ בְּשִׁמְךָ אֶל־מְלָכֵינוּ
שָׂרֵינוּ וַאֲבֹתֵינוּ וְאֶל כָּל־עַם הָאָרֶץ׃ לְךָ
אֲדֹנָי הַצְּדָקָה וְלָנוּ בֹּשֶׁת הַפָּנִים כַּיּוֹם הַזֶּה לְאִישׁ
יְהוּדָה וּלְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם וּלְכָל־יִשְׂרָאֵל הַקְּרֹבִים ג חס
וְהָרְחֹקִים בְּכָל־הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִדַּחְתָּם שָׁם ל
בְּמַעֲלָם אֲשֶׁר מָעֲלוּ־בָךְ׃ יְהוָה לָנוּ בֹּשֶׁת
הַפָּנִים לִמְלָכֵינוּ לְשָׂרֵינוּ וְלַאֲבֹתֵינוּ אֲשֶׁר חָטָאנוּ
לָךְ׃ לַאדֹנָי אֱלֹהֵינוּ הָרַחֲמִים וְהַסְּלִחוֹת כִּי ל חס יוד ואל
מָרַדְנוּ בּוֹ׃ וְלֹא שָׁמַעְנוּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
לָלֶכֶת בְּתוֹרֹתָיו אֲשֶׁר נָתַן לְפָנֵינוּ בְּיַד עֲבָדָיו
הַנְּבִיאִים׃ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עָבְרוּ אֶת־תּוֹרָתֶךָ
וְסוֹר לְבִלְתִּי שְׁמוֹעַ בְּקֹלֶךָ וַתִּתַּךְ עָלֵינוּ הָאָלָה ל מל
וְהַשְּׁבֻעָה אֲשֶׁר כְּתוּבָה בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֶבֶד־ ג חס
הָאֱלֹהִים כִּי חָטָאנוּ לוֹ׃ וַיָּקֶם אֶת־דְּבָרָיו יתיר י
אֲשֶׁר־דִּבֶּר עָלֵינוּ וְעַל שֹׁפְטֵינוּ אֲשֶׁר שְׁפָטוּנוּ ג א׳ חס וא׳ מל׳
לְהָבִיא עָלֵינוּ רָעָה גְדֹלָה אֲשֶׁר לֹא־נֶעֶשְׂתָה
תַּחַת כָּל־הַשָּׁמַיִם כַּאֲשֶׁר נֶעֶשְׂתָה בִּירוּשָׁלִָם׃
כַּאֲשֶׁר כָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה אֵת כָּל־הָרָעָה
הַזֹּאת בָּאָה עָלֵינוּ וְלֹא־חִלִּינוּ אֶת־פְּנֵי יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ לָשׁוּב מֵעֲוֺנֵנוּ וּלְהַשְׂכִּיל בַּאֲמִתֶּךָ׃

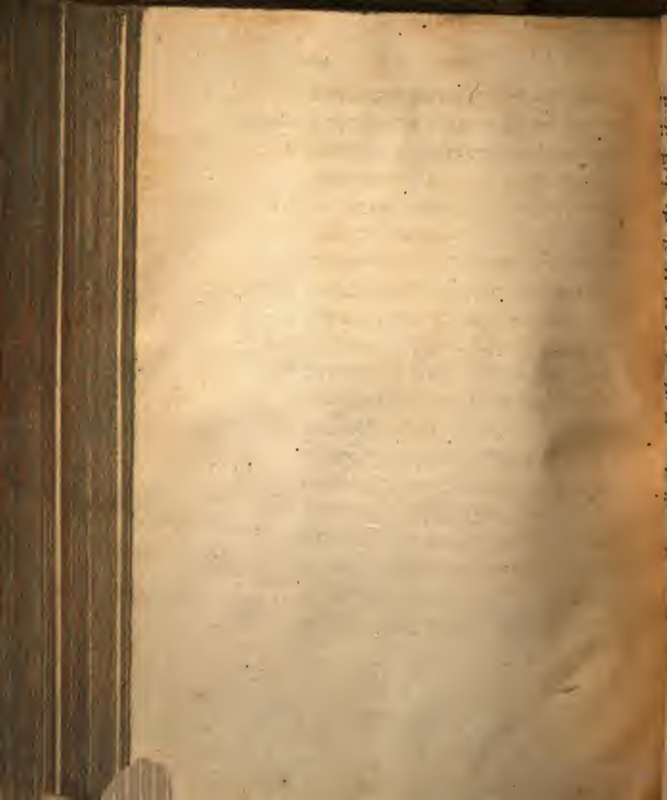

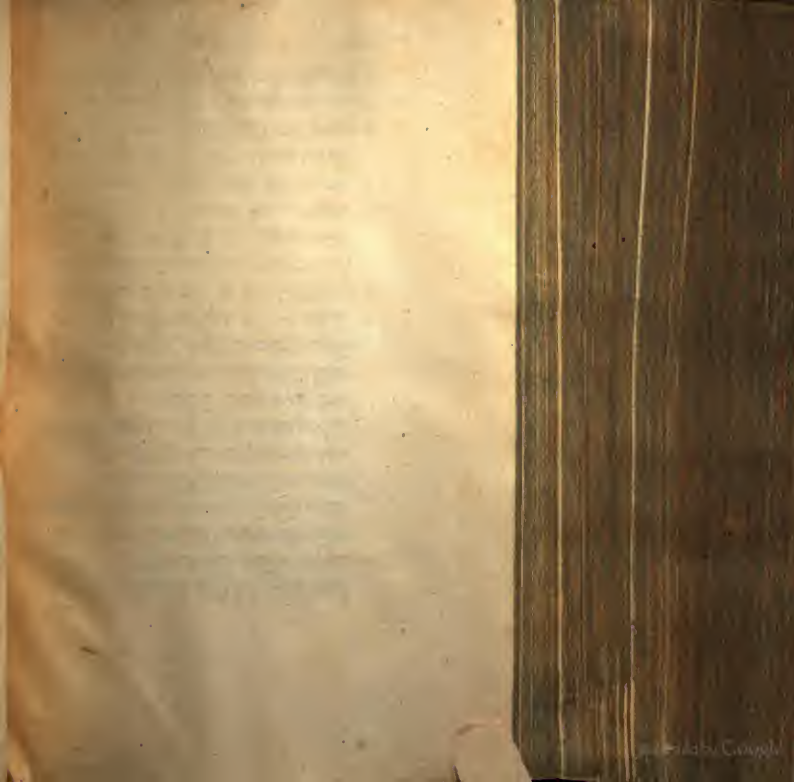

וַיִּשְׁקֹד יְהוָה עַל־הָרָעָה וַיְבִיאֶהָ עָלֵינוּ כִּי־צַדִּיק ל׳ וחס׳
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו אֲשֶׁר עָשָׂה וְלֹא
שָׁמַעְנוּ בְּקֹלוֹ׃ וְעַתָּה ׀ אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר ל׳ חס׳
הוֹצֵאתָ אֶת־עַמְּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה
וַתַּעַשׂ־לְךָ שֵׁם כַּיּוֹם הַזֶּה חָטָאנוּ רָשָׁעְנוּ׃
אֲדֹנָי כְּכָל־צִדְקֹתֶךָ יָשָׁב־נָא אַפְּךָ וַחֲמָתְךָ ב׳
מֵעִירְךָ יְרוּשָׁלִַם הַר־קָדְשֶׁךָ כִּי בַחֲטָאֵינוּ וּבַעֲוֺנוֹת
אֲבֹתֵינוּ יְרוּשָׁלִַם וְעַמְּךָ לְחֶרְפָּה לְכָל־סְבִיבֹתֵינוּ׃
וְעַתָּה ׀ שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל־תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל־
תַּחֲנוּנָיו וְהָאֵר פָּנֶיךָ עַל־מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְמַעַן
אֲדֹנָי׃ הַטֵּה אֱלֹהַי ׀ אָזְנְךָ וּשְׁמָע פְּקַח עֵינֶיךָ ט׳ פקח ק׳
וּרְאֵה שֹׁמְמֹתֵינוּ וְהָעִיר אֲשֶׁר־נִקְרָא שִׁמְךָ
עָלֶיהָ כִּי ׀ לֹא עַל־צִדְקֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים ב׳ וחס׳
תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל־רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים׃
אֲדֹנָי ׀ שְׁמָעָה אֲדֹנָי ׀ סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה
וַעֲשֵׂה אַל־תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי־שִׁמְךָ
נִקְרָא עַל־עִירְךָ וְעַל־עַמֶּךָ׃ וְעוֹד אֲנִי
מְדַבֵּר וּמִתְפַּלֵּל וּמִתְוַדֶּה חַטָּאתִי וְחַטַּאת
עַמִּי יִשְׂרָאֵל וּמַפִּיל תְּחִנָּתִי לִפְנֵי יְהוָה
אֱלֹהַי עַל הַר־קֹדֶשׁ אֱלֹהָי׃ וְעוֹד אֲנִי

מְדַבֵּר בַּתְּפִלָּה וְהָאִישׁ גַּבְרִיאֵל אֲשֶׁר רָאִיתִי
ב' ק' חס' וחד מל' בֶחָזוֹן בַּתְּחִלָּה מֻעָף בִּיעָף נֹגֵעַ אֵלַי כְּעֵת
טע מִנְחַת עָרֶב׃ וַיָּבֶן וַיְדַבֵּר עִמִּי וַיֹּאמַר דָּנִיֵּאל עַתָּה
יָצָאתִי לְהַשְׂכִּילְךָ בִינָה׃ בִּתְחִלַּת תַּחֲנוּנֶיךָ
ל' מל' יָצָא דָבָר וַאֲנִי בָּאתִי לְהַגִּיד כִּי חֲמוּדוֹת אָתָּה
ב' מל' וּבִין בַּדָּבָר וְהָבֵן בַּמַּרְאֶה׃ שָׁבֻעִים שִׁבְעִים
נֶחְתַּךְ עַל עַמְּךָ וְעַל עִיר קָדְשֶׁךָ לְכַלֵּא הַפֶּשַׁע
ולחתם יתיר ו' ק' וּלְחָתֵם חַטָּאות וּלְכַפֵּר עָוֺן וּלְהָבִיא צֶדֶק
ב' חס' עֹלָמִים וְלַחְתֹּם חָזוֹן וְנָבִיא וְלִמְשֹׁחַ קֹדֶשׁ
ל' חס' קָדָשִׁים׃ וְתֵדַע וְתַשְׂכֵּל מִן מֹצָא דָבָר
לְהָשִׁיב וְלִבְנוֹת יְרוּשָׁלִַם עַד מָשִׁיחַ נָגִיד שָׁבֻעִים
שִׁבְעָה וְשָׁבֻעִים שִׁשִּׁים וּשְׁנַיִם תָּשׁוּב וְנִבְנְתָה
רְחוֹב וְחָרוּץ וּבְצוֹק הָעִתִּים׃ וְאַחֲרֵי
הַשָּׁבֻעִים שִׁשִּׁים וּשְׁנַיִם יִכָּרֵת מָשִׁיחַ וְאֵין לוֹ
וְהָעִיר וְהַקֹּדֶשׁ יַשְׁחִית עַם נָגִיד הַבָּא וְקִצּוֹ
בַשֶּׁטֶף וְעַד קֵץ מִלְחָמָה נֶחֱרֶצֶת שֹׁמֵמוֹת׃
וְהִגְבִּיר בְּרִית לָרַבִּים שָׁבוּעַ אֶחָד וַחֲצִי הַשָּׁבוּעַ
יַשְׁבִּית זֶבַח וּמִנְחָה וְעַל כְּנַף שִׁקּוּצִים מְשֹׁמֵם
י וְעַד כָּלָה וְנֶחֱרָצָה תִּתַּךְ עַל שֹׁמֵם׃ בִּשְׁנַת
שָׁלוֹשׁ לְכוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס דָּבָר נִגְלָה לְדָנִיֵּאל

אשר

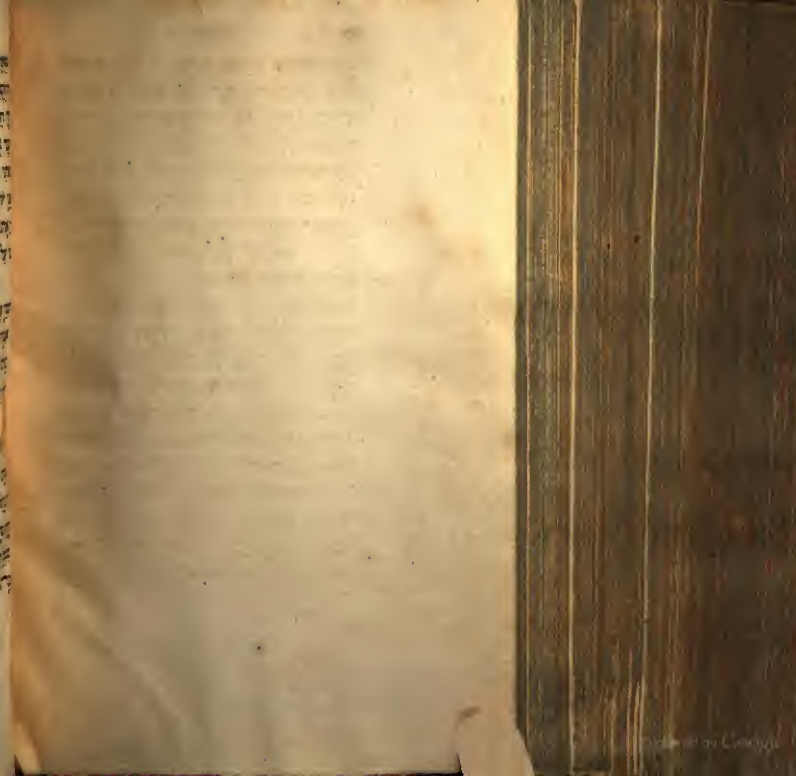

אֲשֶׁר־נִקְרָא שְׁמוֹ בֵּלְטְשַׁאצַּר וֶאֱמֶת הַדָּבָר וְצָבָא
גָדוֹל וּבִין אֶת־הַדָּבָר וּבִינָה לוֹ בַּמַּרְאֶה׃ ב מל'
בַּיָּמִים הָהֵם אֲנִי דָנִיֵּאל הָיִיתִי מִתְאַבֵּל שְׁלֹשָׁה
שָׁבֻעִים יָמִים׃ לֶחֶם חֲמֻדוֹת לֹא אָכַלְתִּי
וּבָשָׂר וָיַיִן לֹא־בָא אֶל־פִּי וְסוֹךְ לֹא־סָכְתִּי עַד־ י
מְלֹאת שְׁלֹשֶׁת שָׁבֻעִים יָמִים׃
וּבְיוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן וַאֲנִי
הָיִיתִי עַל יַד הַנָּהָר הַגָּדוֹל הוּא חִדָּקֶל׃
וָאֶשָּׂא אֶת־עֵינַי וָאֵרֶא וְהִנֵּה אִישׁ־אֶחָד לָבוּשׁ
בַּדִּים וּמָתְנָיו חֲגֻרִים בְּכֶתֶם אוּפָז׃ ג א מל'
וּגְוִיָּתוֹ כְתַרְשִׁישׁ וּפָנָיו כְּמַרְאֵה בָרָק וְעֵינָיו
כְּלַפִּידֵי אֵשׁ וּזְרֹעֹתָיו וּמַרְגְּלֹתָיו כְּעֵין נְחֹשֶׁת קָלָל
וְקוֹל דְּבָרָיו כְּקוֹל הָמוֹן׃ וְרָאִיתִי אֲנִי
דָנִיֵּאל לְבַדִּי אֶת־הַמַּרְאָה וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־הָיוּ ל
עִמִּי לֹא־רָאוּ אֶת־הַמַּרְאָה אֲבָל חֲרָדָה גְדֹלָה ל
נָפְלָה עֲלֵיהֶם וַיִּבְרְחוּ בְּהֵחָבֵא׃ וַאֲנִי
נִשְׁאַרְתִּי לְבַדִּי וָאֶרְאֶה אֶת־הַמַּרְאָה הַגְּדֹלָה
הַזֹּאת וְלֹא נִשְׁאַר־בִּי כֹּחַ וְהוֹדִי נֶהְפַּךְ עָלַי
לְמַשְׁחִית וְלֹא עָצַרְתִּי כֹּחַ׃ וָאֶשְׁמַע אֶת־
קוֹל דְּבָרָיו וּכְשָׁמְעִי אֶת־קוֹל דְּבָרָיו וַאֲנִי הָיִיתִי ב' כת' קף

נִרְדָּם עַל־פָּנַי וּפָנַי אָרְצָה׃ וְהִנֵּה־יָד נָגְעָה
בִּי וַתְּנִיעֵנִי עַל־בִּרְכַּי וְכַפּוֹת יָדָי׃ וַיֹּאמֶר (לב ר' משין קמצן)
אֵלַי דָּנִיֵּאל אִישׁ־חֲמֻדוֹת הָבֵן בַּדְּבָרִים אֲשֶׁר
אָנֹכִי דֹּבֵר אֵלֶיךָ וַעֲמֹד עַל־עָמְדֶךָ כִּי עַתָּה
שֻׁלַּחְתִּי אֵלֶיךָ וּבְדַבְּרוֹ עִמִּי אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה
עָמַדְתִּי מַרְעִיד׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי אַל־תִּירָא
דָנִיֵּאל כִּי מִן־הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר נָתַתָּ אֶת־
לִבְּךָ לְהָבִין וּלְהִתְעַנּוֹת לִפְנֵי אֱלֹהֶיךָ נִשְׁמְעוּ
דְבָרֶיךָ וַאֲנִי־בָאתִי בִּדְבָרֶיךָ׃ וְשַׂר מַלְכוּת (ב׳ א׳ חס וא׳ מל׳)
פָּרַס עֹמֵד לְנֶגְדִּי עֶשְׂרִים וְאֶחָד יוֹם וְהִנֵּה מִיכָאֵל
אַחַד הַשָּׂרִים הָרִאשֹׁנִים בָּא לְעָזְרֵנִי וַאֲנִי (לה)
נוֹתַרְתִּי שָׁם אֵצֶל מַלְכֵי פָרָס׃ וּבָאתִי לַהֲבִינְךָ
אֵת אֲשֶׁר־יִקְרָה לְעַמְּךָ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים כִּי־ (ל׳ סב׳ הה)
עוֹד חָזוֹן לַיָּמִים׃ וּבְדַבְּרוֹ עִמִּי כַּדְּבָרִים (ב׳ רגשין)
הָאֵלֶּה נָתַתִּי פָנַי אַרְצָה וְנֶאֱלָמְתִּי׃ וְהִנֵּה
כִּדְמוּת בְּנֵי אָדָם נֹגֵעַ עַל־שְׂפָתָי וָאֶפְתַּח־פִּי
וָאֲדַבְּרָה וָאֹמְרָה אֶל־הָעֹמֵד לְנֶגְדִּי אֲדֹנִי
בַּמַּרְאָה נֶהֶפְכוּ צִירַי עָלַי וְלֹא עָצַרְתִּי כֹּחַ׃ (ב)
וְהֵיךְ יוּכַל עֶבֶד אֲדֹנִי זֶה לְדַבֵּר עִם־אֲדֹנִי זֶה
וַאֲנִי מֵעַתָּה לֹא־יַעֲמָד־בִּי כֹחַ וּנְשָׁמָה לֹא

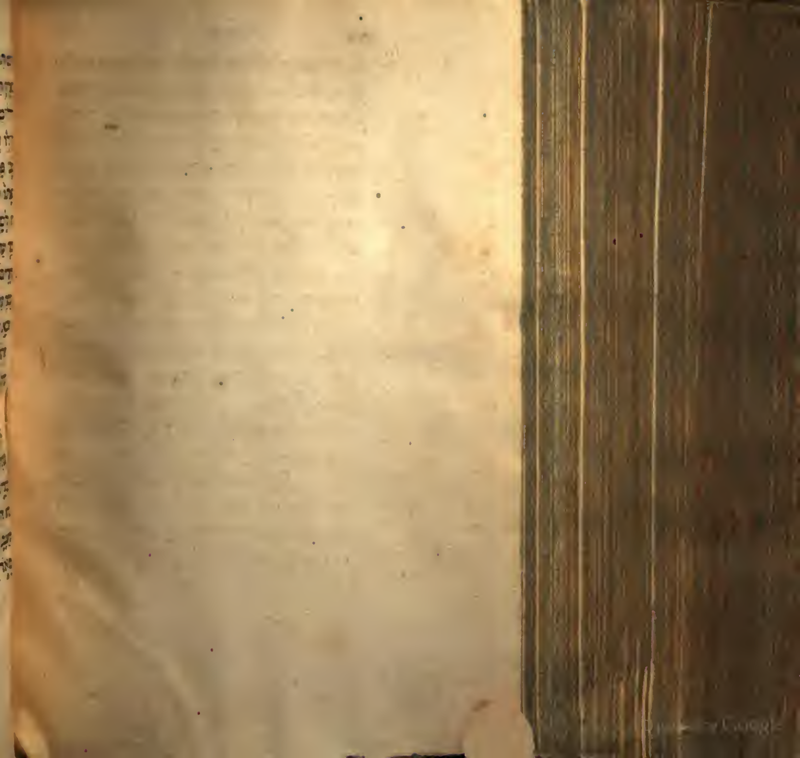
נשארה

נִשְׁאֲרָה בִי׃ וַיֹּסֶף וַיִּגַּע בִּי כְּמַרְאֵה אָדָם
וַיְחַזְּקֵנִי׃ וַיֹּאמֶר אַל תִּירָא אִישׁ חֲמֻדוֹת שָׁלוֹם
לָךְ חֲזַק וַחֲזָק וּכְדַבְּרוֹ עִמִּי הִתְחַזַּקְתִּי וָאֹמְרָה
יְדַבֵּר אֲדֹנִי כִּי חִזַּקְתָּנִי׃ וַיֹּאמֶר הֲיָדַעְתָּ לָמָּה
בָּאתִי אֵלֶיךָ וְעַתָּה אָשׁוּב לְהִלָּחֵם עִם שַׂר פָּרָס
וַאֲנִי יוֹצֵא וְהִנֵּה שַׂר יָוָן בָּא׃ אֲבָל אַגִּיד
לְךָ אֶת הָרָשׁוּם בִּכְתָב אֱמֶת וְאֵין אֶחָד מִתְחַזֵּק
עִמִּי עַל אֵלֶּה כִּי אִם מִיכָאֵל שַׂרְכֶם׃
יא וַאֲנִי בִּשְׁנַת אַחַת לְדָרְיָוֶשׁ
הַמָּדִי עָמְדִי לְמַחֲזִיק וּלְמָעוֹז לוֹ׃ וְעַתָּה אֱמֶת
אַגִּיד לָךְ הִנֵּה עוֹד שְׁלֹשָׁה מְלָכִים עֹמְדִים
לְפָרַס וְהָרְבִיעִי יַעֲשִׁיר עֹשֶׁר גָּדוֹל מִכֹּל וּכְחֶזְקָתוֹ
בְעָשְׁרוֹ יָעִיר הַכֹּל אֵת מַלְכוּת יָוָן׃ וְעָמַד
מֶלֶךְ גִּבּוֹר וּמָשַׁל מִמְשָׁל רַב וְעָשָׂה כִּרְצוֹנוֹ׃ ג׳ ב׳
וּכְעָמְדוֹ תִּשָּׁבֵר מַלְכוּתוֹ וְתֵחָץ לְאַרְבַּע רוּחוֹת
הַשָּׁמָיִם וְלֹא לְאַחֲרִיתוֹ וְלֹא כְמָשְׁלוֹ אֲשֶׁר מָשָׁל ל׳
כִּי תִנָּתֵשׁ מַלְכוּתוֹ וְלַאֲחֵרִים מִלְּבַד אֵלֶּה׃
וְיֶחֱזַק מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וּמִן שָׂרָיו וְיֶחֱזַק עָלָיו וּמָשָׁל ל׳
מִמְשָׁל רַב מֶמְשַׁלְתּוֹ׃ וּלְקֵץ שָׁנִים יִתְחַבָּרוּ ב׳
וּבַת מֶלֶךְ הַנֶּגֶב תָּבוֹא אֶל מֶלֶךְ הַצָּפוֹן

ל מל' לַעֲשׂוֹת מֵישָׁרִים וְלֹא תַעְצֹר כּוֹחַ הַזְּרוֹעַ וְלֹא
יַעֲמֹד וּזְרֹעוֹ וְתִנָּתֵן הִיא וּמְבִיאֶיהָ וְהַיֹּלְדָהּ
ל חס בליש' וּמַחֲזִקָהּ בָּעִתִּים׃ וְעָמַד מִנֵּצֶר שָׁרָשֶׁיהָ כַּנּוֹ
וְיָבֹא אֶל־הַחַיִל וְיָבֹא בְּמָעוֹז מֶלֶךְ הַצָּפוֹן
וְעָשָׂה בָהֶם וְהֶחֱזִיק׃ וְגַם אֱלֹהֵיהֶם עִם־
נְסִכֵיהֶם עִם כְּלֵי חֶמְדָּתָם כֶּסֶף וְזָהָב בַּשְּׁבִי
ב ב' חס יָבִא מִצְרָיִם וְהוּא שָׁנִים יַעֲמֹד מִמֶּלֶךְ הַצָּפוֹן׃
וּבָא בְּמַלְכוּת מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וְשָׁב אֶל־אַדְמָתוֹ׃
ובניו ק' וּבָנָו יִתְגָּרוּ וְאָסְפוּ הֲמוֹן חֲיָלִים רַבִּים וּבָא בוֹא
ויתגרו ק' מעוזו ק' וְשָׁטַף וְעָבָר וְיָשֹׁב וְיִתְגָּרוּ עַד־מָעֻזֹּה׃
ב' וְיִתְמַרְמַר מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וְיָצָא וְנִלְחַם עִמּוֹ עִם־מֶלֶךְ
ל ב' הַצָּפוֹן וְהֶעֱמִיד הָמוֹן רָב וְנִתַּן הֶהָמוֹן בְּיָדוֹ׃
ורם ק' ב' ח חס וְנִשָּׂא הֶהָמוֹן יָרוּם לְבָבוֹ וְהִפִּיל רִבֹּאוֹת וְלֹא
יָעוֹז׃ וְשָׁב מֶלֶךְ הַצָּפוֹן וְהֶעֱמִיד הָמוֹן רַב מִן־
הָרִאשׁוֹן וּלְקֵץ הָעִתִּים שָׁנִים יָבוֹא בוֹא בְּחַיִל
גָּדוֹל וּבִרְכוּשׁ רָב׃ וּבָעִתִּים הָהֵם רַבִּים
יַעַמְדוּ עַל־מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וּבְנֵי פָּרִיצֵי עַמְּךָ יִנַּשְּׂאוּ
לְהַעֲמִיד חָזוֹן וְנִכְשָׁלוּ׃ וְיָבֹא מֶלֶךְ הַצָּפוֹן
ל מל' וְיִשְׁפֹּךְ סוֹלְלָה וְלָכַד עִיר מִבְצָרוֹת וּזְרֹעוֹת
הַנֶּגֶב לֹא יַעֲמֹדוּ וְעַם מִבְחָרָיו וְאֵין כֹּחַ לַעֲמֹד׃

ויעש

וְיַעַשׂ הַבָּא אֵלָיו כִּרְצוֹנוֹ וְאֵין עוֹמֵד לְפָנָיו וְיַעֲמֹד ו' מל'
בְּאֶרֶץ הַצְּבִי וְכָלָה בְיָדוֹ׃ וְיָשֵׂם פָּנָיו לָבוֹא בְּתֹקֶף
כָּל־מַלְכוּתוֹ וִישָׁרִים עִמּוֹ וְעָשָׂה וּבַת הַנָּשִׁים
יִתֶּן־לוֹ לְהַשְׁחִיתָהּ וְלֹא תַעֲמֹד וְלֹא־לוֹ תִהְיֶה׃
וְיָשֵׁב פָּנָיו לְאִיִּים וְלָכַד רַבִּים וְהִשְׁבִּית קָצִין וישם ק'
חֶרְפָּתוֹ לוֹ בִּלְתִּי חֶרְפָּתוֹ יָשִׁיב לוֹ׃ וְיָשֵׁב
פָּנָיו לְמָעוּזֵּי אַרְצוֹ וְנִכְשַׁל וְנָפַל וְלֹא יִמָּצֵא׃
וְעָמַד עַל־כַּנּוֹ מַעֲבִיר נוֹגֵשׂ הֶדֶר מַלְכוּת וּבְיָמִים ב מל'
אֲחָדִים יִשָּׁבֵר וְלֹא בְאַפַּיִם וְלֹא בְמִלְחָמָה׃
וְעָמַד עַל־כַּנּוֹ נִבְזֶה וְלֹא־נָתְנוּ עָלָיו הוֹד מַלְכוּת
וּבָא בְשַׁלְוָה וְהֶחֱזִיק מַלְכוּת בַּחֲלַקְלַקּוֹת׃
וּזְרֹעוֹת הַשֶּׁטֶף יִשָּׁטְפוּ מִלְּפָנָיו וְיִשָּׁבֵרוּ וְגַם נְגִיד
בְּרִית׃ וּמִן־הִתְחַבְּרוּת אֵלָיו יַעֲשֶׂה מִרְמָה
וְעָלָה וְעָצַם בִּמְעַט־גּוֹי׃ בְּשַׁלְוָה וּבְמִשְׁמַנֵּי ל'
מְדִינָה יָבוֹא וְעָשָׂה אֲשֶׁר לֹא־עָשׂוּ אֲבֹתָיו וַאֲבוֹת
אֲבֹתָיו בִּזָּה וְשָׁלָל וּרְכוּשׁ לָהֶם יִבְזוֹר וְעַל־ ב' ומל'
מִבְצָרִים יְחַשֵּׁב מַחְשְׁבֹתָיו וְעַד־עֵת׃ וְיָעֵר
כֹּחוֹ וּלְבָבוֹ עַל־מֶלֶךְ הַנֶּגֶב בְּחַיִל גָּדוֹל וּמֶלֶךְ
הַנֶּגֶב יִתְגָּרֶה לַמִּלְחָמָה בְּחַיִל גָּדוֹל וְעָצוּם עַד־
מְאֹד וְלֹא יַעֲמֹד כִּי־יַחְשְׁבוּ עָלָיו מַחֲשָׁבוֹת׃

ל מל׳ וְאֹכְלֵי פַת־בָּגוֹ יִשְׁבְּרוּהוּ וְחֵילוֹ יִשְׁטוֹף וְנָפְלוּ
חֲלָלִים רַבִּים׃ וּשְׁנֵיהֶם הַמְּלָכִים לְבָבָם
ד׳ ב׳ ת׳ ל לְמֵרָע וְעַל־שֻׁלְחָן אֶחָד כָּזָב יְדַבֵּרוּ וְלֹא תִצְלָח
כִּי־עוֹד קֵץ לַמּוֹעֵד׃
וְיָשֹׁב אַרְצוֹ בִּרְכוּשׁ גָּדוֹל וּלְבָבוֹ עַל־בְּרִית קֹדֶשׁ
וְעָשָׂה וְשָׁב לְאַרְצוֹ׃ לַמּוֹעֵד יָשׁוּב וּבָא בַנֶּגֶב
ב׳ מל׳ וְלֹא־תִהְיֶה כָרִאשֹׁנָה וְכָאַחֲרֹנָה׃ וּבָאוּ בוֹ
ל ל מל׳ צִיִּים כִּתִּים וְנִכְאָה וְשָׁב וְזָעַם עַל־בְּרִית־קוֹדֶשׁ
וְעָשָׂה וְשָׁב וְיָבֵן עַל־עֹזְבֵי בְּרִית קֹדֶשׁ׃ וּזְרֹעִים
מִמֶּנּוּ יַעֲמֹדוּ וְחִלְּלוּ הַמִּקְדָּשׁ הַמָּעוֹז וְהֵסִירוּ
ב׳ מל׳ הַתָּמִיד וְנָתְנוּ הַשִּׁקּוּץ מְשׁוֹמֵם׃ וּמַרְשִׁיעֵי
ג׳ חס׳ בְרִית יַחֲנִיף בַּחֲלַקּוֹת וְעַם יֹדְעֵי אֱלֹהָיו יַחֲזִקוּ
ח׳ וְעָשׂוּ׃ וּמַשְׂכִּילֵי עָם יָבִינוּ לָרַבִּים וְנִכְשְׁלוּ בְּחֶרֶב
וּבְלֶהָבָה בִּשְׁבִי וּבְבִזָּה יָמִים רַבִּים׃ וּבְהִכָּשְׁלָם
יֵעָזְרוּ עֵזֶר מְעָט וְנִלְווּ עֲלֵיהֶם רַבִּים בַּחֲלַקְלַקּוֹת׃
ב׳ מל׳ וּמִן־הַמַּשְׂכִּילִים יִכָּשְׁלוּ לִצְרוֹף בָּהֶם וּלְבָרֵר
וְלַלְבֵּן עַד־עֵת קֵץ כִּי־עוֹד לַמּוֹעֵד׃ וְעָשָׂה
ו׳ חס׳ כל״ש ל כִרְצֹנוֹ הַמֶּלֶךְ וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְגַּדֵּל עַל־כָּל־אֵל וְעַל
אֵל אֵלִים יְדַבֵּר נִפְלָאוֹת וְהִצְלִיחַ עַד־כָּלָה זַעַם
כִּי נֶחֱרָצָה נֶעֱשָׂתָה׃ וְעַל־אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו לֹא
יבין

יָבִין וְעַל־חֶמְדַּת נָשִׁים וְעַל־כָּל־אֱלוֹהַּ לֹא יָבִין
כִּי עַל־כֹּל יִתְגַּדָּל׃ וְלֶאֱלֹהַּ מָעֻזִּים עַל־כַּנּוֹ כ׳ חס
יְכַבֵּד וְלֶאֱלוֹהַּ אֲשֶׁר לֹא־יְדָעֻהוּ אֲבֹתָיו יְכַבֵּד מל׳ ל׳ חס
בְּזָהָב וּבְכֶסֶף וּבְאֶבֶן יְקָרָה וּבַחֲמֻדוֹת׃
וְעָשָׂה לְמִבְצְרֵי מָעֻזִּים עִם־אֱלוֹהַּ נֵכָר אֲשֶׁר הִכִּיר יתיר י׳
יַרְבֶּה כָבוֹד וְהִמְשִׁילָם בָּרַבִּים וַאֲדָמָה יְחַלֵּק
בִּמְחִיר׃ וּבְעֵת קֵץ יִתְנַגַּח עִמּוֹ מֶלֶךְ הַנֶּגֶב
וְיִשְׂתָּעֵר עָלָיו מֶלֶךְ הַצָּפוֹן בְּרֶכֶב וּבְפָרָשִׁים
וּבָאֳנִיּוֹת רַבּוֹת וּבָא בַאֲרָצוֹת וְשָׁטַף וְעָבָר׃ כ׳
וּבָא בְּאֶרֶץ הַצְּבִי וְרַבּוֹת יִכָּשֵׁלוּ וְאֵלֶּה יִמָּלְטוּ
מִיָּדוֹ אֱדוֹם וּמוֹאָב וְרֵאשִׁית בְּנֵי עַמּוֹן׃
וְיִשְׁלַח יָדוֹ בַּאֲרָצוֹת וְאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא תִהְיֶה כ׳
לִפְלֵיטָה׃ וּמָשַׁל בְּמִכְמַנֵּי הַזָּהָב וְהַכֶּסֶף כ׳
וּבְכֹל חֲמֻדוֹת מִצְרָיִם וְלֻבִים וְכֻשִׁים בְּמִצְעָדָיו׃ ל׳ חס
וּשְׁמֻעוֹת יְבַהֲלֻהוּ מִמִּזְרָח וּמִצָּפוֹן וְיָצָא בְּחֵמָא כ׳ ת׳ חס / כ׳ חס׳ בליש׳ / ל׳ כתי׳ א׳
גְדֹלָה לְהַשְׁמִיד וּלְהַחֲרִים רַבִּים׃ וְיִטַּע
אָהֳלֵי אַפַּדְנוֹ בֵּין יַמִּים לְהַר־צְבִי־קֹדֶשׁ וּבָא
עַד־קִצּוֹ וְאֵין עוֹזֵר לוֹ׃ וּבָעֵת הַהִיא יַעֲמֹד יב ס׳ מל׳
מִיכָאֵל הַשַּׂר הַגָּדוֹל הָעֹמֵד עַל־בְּנֵי עַמֶּךָ וְהָיְתָה ל׳
עֵת צָרָה אֲשֶׁר לֹא־נִהְיְתָה מִהְיוֹת גּוֹי עַד הָעֵת

הַהִיא וּבָעֵת הַהִיא יִמָּלֵט עַמְּךָ כָּל־הַנִּמְצָא
כָּתוּב בַּסֵּפֶר׃ וְרַבִּים מִיְּשֵׁנֵי אַדְמַת־עָפָר
יָקִיצוּ אֵלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֵלֶּה לַחֲרָפוֹת לְדִרְאוֹן
עוֹלָם׃ וְהַמַּשְׂכִּלִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ
וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד׃
וְאַתָּה דָנִיֵּאל סְתֹם
הַדְּבָרִים וַחֲתֹם הַסֵּפֶר עַד־עֵת קֵץ יְשֹׁטְטוּ
רַבִּים וְתִרְבֶּה הַדָּעַת׃ וְרָאִיתִי אֲנִי דָנִיֵּאל
וְהִנֵּה שְׁנַיִם אֲחֵרִים עֹמְדִים אֶחָד הֵנָּה לִשְׂפַת
הַיְאֹר וְאֶחָד הֵנָּה לִשְׂפַת הַיְאֹר׃ וַיֹּאמֶר
לָאִישׁ לְבוּשׁ הַבַּדִּים אֲשֶׁר מִמַּעַל לְמֵימֵי הַיְאֹר
עַד־מָתַי קֵץ הַפְּלָאוֹת׃ וָאֶשְׁמַע אֶת־הָאִישׁ
לְבוּשׁ הַבַּדִּים אֲשֶׁר מִמַּעַל לְמֵימֵי הַיְאֹר וַיָּרֶם
יְמִינוֹ וּשְׂמֹאלוֹ אֶל־הַשָּׁמַיִם וַיִּשָּׁבַע בְּחֵי הָעוֹלָם
כִּי לְמוֹעֵד מוֹעֲדִים וָחֵצִי וּכְכַלּוֹת נַפֵּץ יַד־
עַם־קֹדֶשׁ תִּכְלֶינָה כָל־אֵלֶּה׃ וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי
וְלֹא אָבִין וָאֹמְרָה אֲדֹנִי מָה אַחֲרִית אֵלֶּה׃
וַיֹּאמֶר לֵךְ דָּנִיֵּאל כִּי־סְתֻמִים וַחֲתֻמִים הַדְּבָרִים
עַד־עֵת קֵץ׃ יִתְבָּרֲרוּ וְיִתְלַבְּנוּ וְיִצָּרְפוּ רַבִּים
וְהִרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים וְלֹא יָבִינוּ כָּל־רְשָׁעִים

והמשכלים

